

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 19.

Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányászi
zsídóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Robert
Budapest
tér 21/e 8

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok

Ara 5 lej

megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marten
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
E. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Csüdtörtök, 1933 febr. 16

5693. IV
SEVATH 20.

XVI. EVI
38 SZÁM.

Lengucianu és az ostrom- állapot

Lengucianu ur igazságügyi államtit-
kár volt a Iorga-kormányban.

Szakértő tehát.

Minden képessége meg kellene, hogy
legyen tehát ahhoz, hogy az ostrom álla-
pot kérdésében komoly szakértői vélemé-
nyét nyilvánítsa.

Lengucianu ur nyilatkozott is.

Azt a véleményét hangoztatta Lengue-
cianu, hogy az ostromállapotra egyáltalán
nem volna szükség, ha...

Ha a zavargókat rögtönítélő bíróságok
elő állítanak és fellebbezési jog nélkül
halálraítélnék őket.

És ha a rendfenntartó esendőr vagy
rendőr minden további nélkül lepuffant-
hatná a sztrájkolókat és tüntetőket.

Ez Lengucianu volt alminiszter ur vé-
leménye.

A dolog igazán egyszerű. Le kell min-
denkit puffantani.

De nem volna e hasznosabb azokat a
politikuskokat rögtönítélő bíróság elé állí-
tani, akik a huszadik században ilyen
véleményeket hangoztatnak?

Amerikai Öszinteség

Ez is valami.
Hogy tudniillik Amerikában már el-
jutottak az öszinteségig.

Hogy akadnak emberek, akik ki merik
mondani azt, ami van.

Ki merik mondani, hogy Ford és a
többi iparbárok optimista jóslatainak
nincsen semmi reális fedezetük.

Mert Ford és társai immár egy éve
harangozzák, hogy most — talán holnap,
talán holnapután — itt lesz a nagy, a
még soha sem látott prosperity kor-
szaka.

Csak ugy magától fog jönni, a pusztá
kívánság csodaereje által.

Emberi tettek és elszánások nélkül.

Konferenciái határozatok és ellenhatá-
rozatok segítségével, amelyek a gyakor-
latba sohasem mennek át.

Az amerikai tőzsde „realistái” azonban
— úgy látszik — megunták a maguk és
a mások félrevezetését.

Immár nem hisznek a magán-kinyilat-
koztatások varázserejében.

Sőt éppen ennek az ellenkezőjében
hisznek. Abban, hogy az ipari és keres-
kedelmi életben a közeljövőben nem lesz
semmi javulás.

Ellenben rosszbodadás, az lesz.
A jóslat ellenére.

Ez a pesszimizmus azonban többet ér
az eddigi felelőtlen optimizmusoknál.

Elsősorban azért, mert több erkölcsi
bátorság van benne.

Másodsorban, mert talán a megtévesz-
tett és elaltatott tetterőket felrázza le-
targiájukból.

Mert azzal, hogy rámutat a veszély
nagyására, talán a gondolat és cselek-
vés elszántságát is mozgósítja.

Eppen ezért — bár paradoxonként
hangzik — az amerikai tőzsdékörök pesz-
szimizmusa több optimizmusra ad jogot,
mint az a könnyelmű és korlátolt optimiz-
mus, mely csodáktól várja a dolgok
jobbrafordulását.

A csodák lehetőségei az emberi tett-
erők, radikális elszánások és a mult bü-
neivel való leszámolások ágyában szuny-
nyadnak.

Ezeket kell felébreszteni, ezeket kell
latba vetni ama új prosperity érdekében.
Akkor — talán — menni fog.

Apponyi temelése

A nagy magyar államfréfiu koporsója
felett elhangzottak az utolsó dicső szö-
vek, elzengtek a komor kórusok hangjai;
most már békén és bölcsen hallgat és
nyugszik a budai koronázó templom
kriptájában.

A ravatalok felett, épujgy, mint az élet-
ben, az emberek egymás közötti viszony-
lataiban, rengeteg hamis szó hangzik el,
amelyeknek a lelkekben nincsen érc-
fedezete.

Ötszáz amerikai pénzügyet áll össze- omlás előtt

Besszspekuláció lett urrá a new- yorki tőzsdén

a michigani pénzügyet és trösztök pénztárai-
nak bezáratása miatt. Katasztrófális a michigani
pénzügyet helyzet

Newyork, február 15. Michigan állam
kormányzója a fenyegető pénzügyi kat-
asztrófa elkerülésére elrendelte a pénz-
intézetek s trösztök pénztárainak 8 napi
zárvátartását.

Az amerikai tőzsdéken mély hatást vál-
tott ki a michigani pénzügyet katasz-
trófális helyzete. Newyorkban a besszspe-
kuláció lett urrá s ennek következtében
nagy árfolyamesések állottak be. Wa-

shingtonban a kormány tanácskozik a
szükségessé váló teendők megtételéről.
Helyesnek tartják a michigani főkor-
mányzó azon intézkedését, hogy nyolc
napos bankmoratóriumot rendelt el. Több
mint ötszáz intézet jutott válságba ösz-
szesen 1500 millió tőkével. Az összeomlás
előtt álló bankok válságának egyik oka
a Ford-üzemekben beállott termelési za-
varok.

A mandzsuri kormány ultimátumot intézett a kinai csapatokhoz

Keddre összehívták a Népszövetség rendkívüli ülés-
szakát a távolkeleti kérdés megvitatására

London, február 15. Mandzsuria kor-
mánya ultimátumot intézett Csang
Hszüe Liang kinai tábornokhoz, mely-
ben azt követeli, hogy a kinai csapatok
haladéktalanul vonják ki Jehol
egész területéről.

Az ultimátummal kapcsolatos nan-
kingi jelentés szerint Kína a Jehol el-
leni újabb japán támadás esetén hala-
déktalanul visszahívja követét Tokió-
ból.

A távolkeleti eseményekkel kapcsolat-
ban a népszövetség rendkívüli közgyü-

lési ülészakát keddre összehívták. A
tizenkilences bizottság javasolni fogja,
bíráják rá Japánt arra, hogy csapatait
vonja vissza a vasuti zónába és egyez-
zék bele abba, hogy Mandzsuria három
tartományából autonóm terület alakít-
tassék anélkül azonban, hogy Kína terü-
leti szuverenitása megszünnék Mandzs-
uria felett.

London, február 15. Angliából az el-
mult év folyamán 70 izben szállítottak
hadianyagot a Távolkeletre.

Igy volt ez az Apponyi életében és így
volt a halála után.

Az életében kevesen szerették, mert
nemcsak fizikail, hanem erkölcsi értele-
mben is messze kimagaslott embertársai
felett s a kis, bornírt, közönséges embe-
rek léglója mindig is valamilyen rejtett
antipatiával nézte és nézi a kimagasló
magasabbrendűségét.

Halála után természetesen már csak
jót és szépet mondott mindenki Apponyi-
ról, különösképpen azok, akik lélekben,
erkölcsökben és emberi magatartásban a
legmesszebb állottak tőle.

Apponyi, mint minden ember és mint
általában a politikusok, nem volt hiba
nélkül való. Gyakran alkudott meg nem
is kényszerítő erejű helyzetekkel s halála
napjáig nem tudta levethető klerikális
és nemzetiségi elfogultságait.

De ősi katolikus arisztokrata létére is
meghiűt és filozofikus megfontolásokon
nyugvó demokratikus érzések fűtötték, az
a humanista emberszeretet, mely oly ke-
vés magyar politikusnak volt tulajdon-
sága a multban és erénye a jelenben.

Szerette hazáját, de nem úgy, mint
azok a hangosak, akik hazaszeretettük fe-
jében busás jutalmat várnak s a hazát

tulajdonképpen szabad zsákmányterületnek
tekintik.

A vidéki zsentrik és arisztokraták fe-
lett egy felhőkarcoló magasságába emel-
kedett műveltségben és tudásban — s
ennek ellenére, vagy talán éppen ezért,
inkább tisztelet övezte, ahelyett, hogy ko-
moly befolyása lett volna országa sorsá-
nak intézésére.

Azok, akik a legszebb szavakat zeng-
ték el koporsója felett, gondoskodtak ar-
ról, hogy a kurzus Magyarországon sem
mi se valósuljan meg az ő politikai el-
képzeléseiből: a demokráciából és a tár-
sadmény igazságosság szelleméből.

Most már mindörökké elpihent hamvai
a sötét kriptá homályában porladoznak s
nevét a történelmi halhatatlanság glóriá-
ja vonja be.

Azok, akik oly szépen beszéltek felette,
akkor hódolnának szellemének és kima-
gasló egyéniségének legteljesebben, ha
megvalósítanák az ő nemes követeléseit:
a demokráciát, a megértést, az ember-
szeretetet és a hazát nem előjogokat
nyújtó területnek, hanem minden társa-
dalmi réteg közös, boldogító otthonának
tekintnék.

VILÁG TÜKRE

Mit szól a világ Hitlerhez?

A külföldi közvélemény visszafójtott
lélegzettel figyelte a Hitler-kormány első
ténykedéseit. Nyilvánvaló volt, hogy nem
csak Németország, hanem egész Európa
sorsa függhet attól a politikától, amelyet
Hitler kormánya inaugurrálni fog. Az első
hét eltelte után a feszültség felengedett:
a külföldi sajtóban egymásután jelennek
meg a hozzászólások, amelyekből az tű-
nik ki, hogy általában lehiggadtan és bi-
zonyos mértékig apatikusan fogadja a vi-
lág Hitler kormányelnöki tevékenységét.

Az Egyesült Államok lapjainak német
országai tudósítói Hitler hatalomrajutásá-
nak első idejében tartózkodtak minden-
féle vélemény-nyilvánítástól és elsősor-
ban az eseményekről igyekeztek hű tudó-
sítást adni. Az amerikai közvélemény
ugyanis nem volt tisztában a Hitler-kabi-
net háttere felől, főleg azért, mert a nem-
zeti szocialista mozgalom nem vette egé-
szén komolyan. Az amerikai közélet nem
sokat tud a németek belpolitikájáról,
azonfelül meg van az amerikai emberben
az a tulajdonság, hogy kritikájában
nagyon tartózkodó, főleg azért, hogy az
új embereknek módot adjon vezető-képes-
ségük bebizonyítására. Más ok is hozzá-
járult ahhoz, hogy behatóan ne foglalkoz-
zanak Hitlerrel és pedig az, hogy az
Egyesült Államok ezidőszereint annyira el-
vannak foglalva a saját társadalmi és
gazdasági problémáikkal, hogy a német
válság nem nagyon érdekli őket. Az ame-
rikai gazdasági és pénzügyi körök a still-
halte tárgyalások nyugodt lefolyását ked-
vezően ítélik meg és nem tartanak attól,
hogy az új kormány szükségrendeletekkel
fogja borítani a belső békét. Még az sem
izgatta ezeket a köröket, hogy az Egye-
sült Államokat annyira érintő vámemel-
ések éppen Hitler uralmának idejében kö-
vetkeztek be. A március 5-i választások-
ról az amerikai sajtó azt hiszi, hogy Hit-
ler nem fog többséget kapni. Walter Lipp-
mann, az ismert amerikai publicista a vi-
lágbéke megmentése érdekében követeli,
hogy Amerika, Anglia és Franciaország
tömörüljenek a világfascizmus ellen. Ra-
dikális külpolitikai kurzust nem várnak
ettől a kormánytól.

Az amerikai német sajtó egy része, az
ugynevezett Ridder lapok élesen támad-
ják az új kormányt, főleg azért, mert
első intézkedése a sajtó megnyomorítása
és a polgári szabadságok megszorítása
volt. Ezzel szemben a nemzeti szocialista
lapok, amelyek az utóbbi időben keletkez-
tek, a Hitler kabinetben természetesen
Németország újjáéledését látják. Amerika
intellektuális körei csalódottan látják az
új emberek akcióit és egybehangozóan ír-
ják, hogy a nemzeti szocialista beszédek-
ben a hamis pátoszon és frázispuffogta-
táson kívül semmi fel nem lelhető. A
„Nation” című progresszív hetilap több-
bek között ezeket írja Hitlerről: „Hitler
a reakciós nagyipar eszköze. Ha ő a marx-
izmus letiprást veszi programjába, ak-
kor ez nem egyéb, szolgai jelszónál, ami-
nek semmi jelentősége és tartalma nincs.
Ha a reakció, amit Hitler hirdet, uralom-
ra jutna, akkor a német munkásság olyan
szolgai sorba süllyedne, amely egészen
példátlan a modern ipar történelmében.

A keresztény lapok közül a „Christi-
ans Science Monitor” úgy vélekedik, hogy
Hitlernek nincs meg az emberi nagy-
sága, ami hozzáigazodhatna elveikhez. Ha
ledobná a demagógia köpenyét, ha a
szűkkeblű nacionalizmus hirdetésével fel-
hagyna, ha őszinte, emberies munkát
akarna kifejtetni, akkor talán nagy telje-
sítőményeket is lehetne tőle elvárni. De
eddig multja és mostani pozíciója során
erre semmiféle támpontot nem nyújtott.

Az olasz sajtó természetesen meg-
elégedéssel fogadta Hitler uralomraju-
tását. A milánói Popolo d'Italia „A
mi forradalmunk” címen írja:
„Ha Hitler komolyan gondolja, hogy
ki akarja, vagy ki fogja irtani a marx-
izmust, akkor Mussolini taktikáival
kell élnie.”

A többi lapok azonban nem éppen

kább azt emelik ki, hogy én-d.N.heéPR így itél meg a helyzetet és leginkább azt emelik ki, hogy ez a kabinet a nemzeti koncentrációt jelenti, amit ki kell építeni és pedig a faszizmus szellemében. Vannak újságok, amelyek a béke garanciáját látják egy nemzetileg irányított Németországban. Az a reményük, hogy Hitler a külpolitikában nem fog meggondolatlan lépéseket tenni. Általában az a vélemény az olasz sajtóban, hogy az aktuális problémák tekintetében Németországnak és Itáliának együtt kell működni. Így mindezek mellett a leszerelés, a világgazdasági problémák és az orosz veszedelemmel szemben.

A francia sajtó diktatúrát lát főképpen a hitleri uralomban. Schleichert még jobban támadta a francia haladó-sajtó, mint Hitler és pedig azért, mert a fábrik-kancellárban a német katonai szellemnek megtestesülését és a veszedelmes ellenfelet látta. A sajtó és gyűlékezési szabadság megszorítását a francia lapok erősen kommentálják és úgy vélekednek, hogy ebben az atmoszférában a választásoknak nincs is nagy jelentősége. Hitlernek módjában lesz többséget kitervezni a maga számára, ennél fogva március 5-ike után is megmarad posztján. A francia sajtó dilemmában van, nem tudja, hogy a jobb oldali német irányzatok közül melyik legyen szimpatikusabb számára. A demokratikus újságokban nem egyszer lehet olvasni, hogy Hitler kormányát még inkább el lehet bírni, mint a báró két. Elvégre Hitlernek mégis egy nagy tömegmozgalom áll a háta mögött. A bárók kormányát könnyen visszavetethetné uralmába a Hohenzollernek, ami egy tiszta Hitler rezsimtől aligha várható. Ez pedig a legnagyobb világveszedelmet jelenti a lapok szempontjából. Herriot lapja, az *Ere nouvelle* a következőket írja:

„Alapjában véve nincs is másról szó, mint arról, hogy atomszférát teremtsenek a restauráció számára. Hiába beszélnek nekünk arról, hogy Hitler nem dolgozik a porosz császár érdekében, mert bizonyos, hogy komolyan van szó a német császár igényeinek végleges lemondásáról és arról, hogy a trónörökös uralomra segítsék.”

Külpolitikailag Párisban nem látnak különbséget Hitler s legutóbbi elődei között. De nagy gyanakvással fogadták az olasz sajtónak kitérő üdvözlését, mert ebből szorosabb német-olasz együttműködésre következtetnek.

Ezt a témát forszírozzák leginkább a francia sajtóban. A legtöbb újság fokozott óvatosságra és a katonai felszerelésre kéri a kormányt. Ezzel szemben vannak lapok, amelyek a Németországgal való együttműködésre intik a francia kormányférfiakat, nem ugyan szimpátiából, hanem aggodalomból. A „Temps”-ben Georges Souras azt írja, hogy Genf mellőzésével keresen Franciaország megértést Németországgal, mert hiszen a Népszövetség nem egyéb, mint Anglia expozitúrája. A République szintén a Hitlerrel való megértést hirdeti. A lap főleg annak örül, hogy Hitler 6 millió német munkanélkülit akar súlyos helyzetéből kiséteni. Franciaország ebben a vonatkozásban könnyen segítségére lehet aranyával és gyarmataival Németországnak. Az ingatag Hervé, aki most nemzeti szociálista napilapot ad ki, a „La Victoire”-t, kitérő lelkesedéssel üdvözli Hitlert. A lap azonban oly jelentéktelen és annyira nincsen semmi sulya, hogy mitsem számít a francia sajtóban.

A lengyel sajtó a Hitler-kormányt nagyon nyugodtan fogadta. Külpolitikailag nem ad a német politikai változásnak semmiféle jelentőséget. A félhivatalos Gazeta Polska, a nemzeti irányu Gazeta Warszawska és a szociálista Robotnik egyhangúsan írják, hogy most jön a döntés a jobb- és baloldal között. Bizonyos, hogy nagy benső harcok várhatók, külpolitikailag azonban az eddigi kurzus megmarad. Egyes lapok Hitler miatt követelik az ország védelmének erősebb kiépítését. A szociálista újságok is ijedten irnak arról a várható faszizta hármasszövetségről, amelyet Németország, Itália és Magyarország alkothatnak.

Szerelmem és tragédiám. Az utolsó orosz cári pár életének és halálának emberi és történelmi titkai rejtelmei. Az Athenaeum memoársorozatában 300 oldal. 25 képpel 72 lej mindenütt, vagy Lepagenál Kolozsvár. Kérje a sorozat jegyzékét.

Select mozgó

Ma nagy premier! Csak felnőtteknek!

„Szüzek a máglyán” BRIGITTE HELM

legújabb nagyszerű drámája Irmgard Keun „Gilgi”, Eine von uns közismert regénye nyomán, többi főszerepekben: Gustav Diessl, Jessie Vihrog, Ernst Busch, Paul Biensfeld.

Matuskáné kísérletet tesz férje perének az újrafelvételére

Schenk Jenő budapesti hipnotizőr halálával kapcsolatban igazolni akarja, hogy Matuska hipnotikus beolgyás a.alf követő el a merengőket

Bécs, február 15. Az egyik bécsi boulevardlap szenzációs beállításban azt írja, hogy Schenk Jenő budapesti hipnotizőrnek a múlt héten bekövetkezett halála új fordulatot fog adni a Matuska-ügynek. A lap szerint Matuskáné Schenk halálával kapcsolatban mindent el fog követni, hogy elérje férje büntetésének az újrafelvételét és azt kéri, vizsgálják meg behatóan Matuska Szilveszternek azt az állítását, hogy a vasúti merényleteket a titokzatos Leó szellem hipnotikus befolyása alatt követte el.

Schenk Jenő néhány héttel ezelőtt egy bécsi kabaróban szerepelt és rendkívüli képességeiről tett bizonyosságot. A közönség soraiból kiválasztott médiumai a legképtelenebb parancsait is teljesítették. Cehenk halálának híre eszébe jutott Matuskánénak, hogy férje a főtárgyaláson állandóan emlegette a Leó szellemet és arról olyan személy leírást adott, amely kétségtelen bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy valóban ismert egy hipnotizőrt, akire ez

a személyleírás ráillik. Matuskáné most felkereste a bécsi kabaró igazgatóját és elkérte Schenk hipnotizőr két fényképét, amelyeket bevisz férjéhez a steini elmegyógyintézetbe. A szerencsétlen asszony, aki minden szalmaszába kapaszkodik, most ezt az alkalmat is fel akarja használni arra, hogy beigazolja Matuskának a szellemre illesztve a hipnotikus befolyásra vonatkozó állításait.

Előrelátható, hogy Matuskáné ezzel a kísérletével ismét kudarcot fog vallani, annál is inkább, mert Matuskának a hipnotizőrrel adott személyleírása nem illik Schenkre, hanem, mint annakidején az Uj Kelet is megírta, a szóban forgó hipnotizőr a magyarországi artistavilágban jól ismert Kiss János lehetett, de ez 1928 február 2-án meghalt és így semmi befolyást nem gyakorolhatott a csaknem négy évvel később történt biatorbágyi merénylet elkövetésére, az indító ok tehát más lehet.

A transzjordániai földvásárlás ügye az angol alsóház előtt

Abdullah, előbbi cáfolata ellenére is, fenntartja a zsidóknak adott földvásárlási opciót

A transzjordániai vezetők nagy tiltakozó gyűlésre készülnek a zsidó földvásárlás tilalma ellen

Az arab nacionalista sajtó ostroma Abdullah ellen

London, február 15. A transzjordániai zsidó földvásárlás kérdése még mindig élénken foglalkoztatja a cionista politikai köröket. Minden jel arra enged következtetni, hogy az ügy rövidesen komoly stádiumba kerül és a gazdasági erők és érdekek át fogják törni a politikai türelmetlenség és féltékenység mesterséges falait.

Wedgwood ezredes interpellációja

A transzjordániai zsidó földvásárlás kérdése felvetődött az angol alsóház legutóbbi ülésén is. Wedgwood ezredes interpellációt intézett a gyarmatügyi miniszterhez, hogy tudomása van-e arról, hogy egy zsidó társaság Abdullah emir utján földet vásárolt Transzjordániában és különösen arról, hogy a palesztinai kormány Transzjordániában vagy Palesztinában e tranzakció ellen dolgozott és azt el akarta gáncsolni.

Sir Philip Cunliffe-Lister gyarmatügyi miniszter válaszában a következőket mondta:

— Úgy látszik, hogy Abdullah emir és egy zsidó érdekcsoport között folytatott tárgyalások egy bizonyos transzjordániai földterület bérletére vonatkoznak. Eppen most akarok hozzájárulni az ügy megvizsgálásához, addig azonban, amíg ezt nem fejezem be, nem áll módomban részletesebb felvilágosítást adni.

Ebből a nyilatkozatból nehezen vehető ki, hogy milyen érzelmekkel viseltetik az angol kormány a transzjordániai földvásárlás ügyével szemben. Holott főleg erre kíváncsiak a palesztinai körök, úgy az arabok, mint a zsidók.

A palesztinai arab sajtó, annak elle-

nére, hogy Abdullah — amint ezt az Uj Kelet annak idején megírta — visszavonta a földbérleti szerződésre adott opciót és ezt hivatalos nyilatkozatban is megerősítette, újabb támadásokkal ostromolja a transzjordániai emirt. A jeruzsálemi Feletsin, a palesztinai arab exekutív hivatalosa, nyíltan azzal vádolja Abdulláht, hogy függetlenül a nyilvánosság előtt tett demontázójától, továbbra és buzdítja a zsidókat, hogy Transzjordániára is kiterjesszék munkájukat.

Ezek a támadások nyilvánvalóan a transzjordániai arabok közhangulatának reakcióját képezik. A palesztinai arab sajtó ugyanis már napok óta cikkezik arról, hogy a transzjordániai arab vezetők nagy tiltakozó gyűlésre készülnek a transzjordániai zsidó földvásárlás tilalma ellen. A palesztinai lapok biztosra veszik, hogy a zsidóknak adott földvásárlási opciót rövidesen fel fogják újítani.

Elmarad a földeladás parlamenti vitája

Különösen február 9-két várták nagy érdeklődéssel úgy Palesztinában, mint Transzjordániában. Ugyanis ezen a napon akarták felvetni a transzjordániai törvényhozó testületben a zsidó földvásárlás kérdését. A parlament számos vezető tagja elhatározta, hogy követelni fogják Abdulláhtól a zsidókkal kötött és a palesztinai nacionalisták pressziójára érvénytelennek nyilvánított földszerződés fenntartását és érvénytelenítését. Sőt, Transzjordánia vezető köreiből nyíltan beszéltek arról is, hogy Abdullah el fogja távolítani a kormányból azokat,

akik ellenséges magatartást tanúsítanak a transzjordániai zsidó földvásárlás, illetve földeladás gondolata ellen.

A transzjordániai parlament tagjai február 9-én teljes létszámban vonultak fel a törvényhozó testület épületébe, a zászlót is kitűzték a homlokzatra, jelezvén, hogy ezen a napon ülésezik a parlament, az utolsó percben azonban váratlanul közölték a képviselőkkel, hogy a gyűlés elmarad. A parlament tagjai felháborodva hagyták el a törvényhozás házát, anélkül, hogy közölték volna velük a legközelebbi gyűlés időpontját.

Hogy miért halasztották el a gyűlést, ezt egyelőre nem tudni. Főleg a palesztinai kormány magatartása az, amit még teljes homály borít. A kérdés ugyan már hónapok óta vajudik, a kormány állás-pontjáról azonban semmi sem szivárgott ki.

Transzjordánia szörnyű nyomora

A Jeruzsálemben megjelenő Palestine Post című angol lap élénken foglalkozik a transzjordániai helyzettel és megrázó tudósításokat közöl a Jordán tulsó partján élő arabok nyomoráról. Többek között leírja, hogy a beduinok a vendéglők előtt ácsorognak és a kihajított ételmaradékokra lesnek, hogy ezzel csillapítsák éhségüket. Ez a helyzet súlyos erővel nyomja előtérbe a földeladás és a zsidó kolonizáció kérdését, mert ma már maguk az arab vezetők hangoztatják, hogy csak a zsidó tőke és a zsidó munka mentheti meg az országot a pusztulástól és nem minden ok nélkül állítják, hogy ettől ugyanolyan felvirágzást várhatnak, mint amelyet Palesztina számára hozott a zsidó kolonizáció.

EGYESÜLETI ÉLET

Jiddis színpad Kolozsváron. Egynehány lelkes, a jiddis színjátszásért rajongó fiatalember csendesen, minden reklám nélkül megalakította a kolozsvári jiddis színműkedvelők csoportját, a „Habimát”, amely ezeltől évekkel egész szép sikereket ért el Kolozsváron. A megalakulással azonban nem elégedtek meg, hanem rögtön munkához láttak. Darabot választottak: az ismert amerikai jiddis vígjátékíró, Láteimer „Mutterherc” című darabját tanulják be, amelyet Pistiner Avram rendez. A szereplők szorgalmasan próbálnak. Készülnek a közeledő bemutatóra, amely a kolozsvári Magyar Színházban lesz. A színdarab egy zsidó család életét tárgyalja, csipős szatírával, zenei betétekkel tarkítva. A mai élő amerikanizálódott, vagy amerikanizálódni akaró zsidó tükröképe. Megismerjük a vajudó kispolgárt, az anyát, kiből még nem ölte ki az amerikai pénzhaszja a zsidó asszonyokat annyira jellemző gyermekszertetet: megmaradt anyának, zsidóasszonynak. Zsidó szín, zsidó élet, amelyet nagyon szépen interpretál a három vérbeli színészhetség trio: Mandula Elvira kisasszony, Hersh Sándor és József Dezső. Mindhárom ismertek a kolozsvári közönség előtt. A bemutató a jövő hónap közepén lesz. A „Habima” megalakításában nagy része van Spielmann Dezsőnek, aki fáradságtalan agilitással dolgozik a sikeres bemutató érdekében, amely méltán tarthat igényt a közönség érdeklődésére. (—l—)

Az Erdélyi Arvagondozó eluji csoportjának vezetősége közli, hogy tekintettel a nagy influenza járványra nem vállalhatja a felelősséget a mesedélután gyermekközönségének egészségeért és ezért a 19-re hirdetett délutáni egyelőre egy héttel elhalasztja. A gyermekdélután megtartásának pontos dátumát a közönséggel sajtó útján is közölni fogjuk.

Nyilatkozat. Egyik zsidó hetilapban „Egy régi cionista” aláírással megjelent egy közlemény, amelyben Nussbaum Sámuel a zsidó nemzeti szövetség társelnökét és a nagyváradi Palesztina Bizottság elnökét durva támadásban részesíti. Alulírott egyesületek, ennek a névtelenségbe burkolódzó állítólagos cionistának durva támadását elítélik és azt visszautasítják. Nussbaum Sámuel elnököt továbbra is a legmesszebbmenő bizalmukról és ragasz kodásukról biztosítják. Oradea, 1933. február hó 13-án. WIZO kulturregyszelet, WIZO leánycsoport, Aviva-Bariszszia, Brith-Trumpeldor, Noar-Hacioni, Somer-Hacair, Brit Hanoar Hamizrachi, E. Zs. N. Sz. helyi csoport.

A Bné Jiszrael cionista diákkör f. hó 20-án, szerdán este 9 órai kezdettel nagygyűlést tart, amelynek keretében Kaszner Dezső tart előadást Otto Heller „Unterang des Judentums” című könyvről. miután a legutóbbi ülésen betegsége folytán akadályozva volt a már előbb behirdetett előadást megtartani. A vezetőség.

A m
ve
k

A keddr
az egyez

Nag

Csuj-Kolozsv
Kelet tud.) A
nyei után esen
Kolozsvár lakó
ban feltűntek
ör- és rendőrk
ken kívül má
a tegnapi eser
rakatúvegek é
takarta az uc
Reggel hét ó
posztolt a CR
Beavatkozásra
Az éjszaka fo
kasság úgy d
inspektorátus
befejeztéig is
a műhely sz
munkába hív
zók nagy töm
öröktől őrzöt

A nu
Az államre
tejesítő kap
rendőrkezes
parancsnoká
csak arról sz
munkások m
vonultak m
lyeket szer
műhely háts
munkást sz
rendőrtiszte
és a délelőtti
tollal együtt
központi rend
alkalmakkor
magyaruccai

A Dermat
legnagyobb r
sok a munk
vétele sem
helyzet az
mindenütt p
rárok nélk
munkások. A
tíztagu deleg
lent meg a
ahol Tarnó
inspektor ke
gvalásokat a
minősített r
sára. A kés
sokon a tel
nyilatkozott
hogy csütör
mint a műh
sai aláírják
felvett jegy

A rendőrs
ről szerdár
kenységét f
nek felkutat
viharos ued
lajdonítottá
munkásmoz

Sz
Fél
Cs

Biró Lajos
Maurus, M
droek.

Carr

A munkások az egész vonalon felvették a munkát, de a rendőrség két nap óta sorozatos letartóztatásokat fogyanatosított

A keddről szerdára virradó éjjel számos házkutatás és őrizetbevétel történt. Megkezdődtek az egyeztető tárgyalások a munkaügyi inspektorátus és a CFR munkások delegációja között

Nagyváradon harmincöt letartóztatás történt

Csaj-Kolozsvár, február 15. (Az Uj Kelet tud.) A keddi nap viharos eseményei után csendesebb reggelre virradt ma Kolozsvár lakossága. A kora reggeli órákban feltűntek már a megerősített csendőr- és rendőrszolgálatok a városban, de ezeken kívül már semmi nem emlékeztetett a tegnapi eseményekre, még a bevert kerekasztalok és ablakok szilánkjait is betakarította az uccákon az éjszakai havazás. Reggel hét órakor már felváltott őrség posztolt a CFR-műhelyek vaskerítésénél. Beavatkozásra azonban sor nem került. Az éjszaka folyamán, úgy látszik, a munkásság úgy döntött, hogy a munkaügyi inspektorátussal folytatott tárgyalások befejeztéig is felveszi a munkát és mire a műhely sztrájkja megszólalt, hogy munkába hívják a munkásokat, a dolgozók nagy tömegében ott álltak a csendőroktól őrzött vaskapunál.

A munkások felveszik a munkát Az államrendőrség néhány szolgálatot teljesítő kapitánya küldi a jelentéseket a rendőrkészlet táboraiban karhatalmi parancsnokságnak, de ezek a jelentések csak arról számolhatnak be, hogy a CFR-munkások minden hangos szó nélkül bevonultak műhelyeikbe és elfoglalták helyeiket szerszámaikkal. A CFR-műhely hátsó bejáratánál azonban négy munkást szilítottak fel igazolásra a rendőrszolgálatok, majd őrizetbe vették őket és a délelőtti órákban a többi letartóztatottal együtt szállították őket át nem a központi rendőrségre, hanem a rendkívüli alkalmakkor ilyen célokra igénybe vett magyarországi csendőrlaktanyába.

Az egyeztetési tárgyalások

A Dermata-börgyárnál ugyanakkor a legnagyobb rendben vették fel a munkásokat a munkát és itt egyetlen őrizetbevétele sem volt szükség. Hasonló volt a helyzet az összes többi üzemeknél is, mindenütt példás fegyelem és rendezettség nélkül foglalták el helyeiket a munkások. A vasúti műhely munkásainak tíztagú delegációja délután 5 órakor jelent meg a munkaügyi inspektorátusnál, ahol Tarnoveanu Traian munkaügyi inspektor kezdte meg az egyezkedési tárgyalásokat a most már bérkonfliktussá minősített megmozdulás békés elsimítására. A késő esti órákba nyúló tárgyalásokon a teljes megegyezés lehetősége nyilatkozott meg és valószínűleg látszik, hogy csütörtökre már egy munkások, mint a műhely igazgatóságának delegátusai aláírják a bérkonfliktus elsimításáról felvett jegyzőkönyveket.

Letartóztatások

A rendőrség politikai osztálya a keddről szerdára virradó éjszakai lázas tevékenységet fejtett ki azoknak az elemeknek felkutatására, akiknek a sztrájk és a viharos uccai tüntetés kirobbanását tulajdonították. Az éjszaka folyamán a munkásmozgalmat ismert kolozsvári vezetőköt letartóztatták és mindannyiukat a csendőrlaktanyába kísérték. Ezekről az őrizetbevételekről a rendőrség egyelőre nem ad ki nyilatkozatot és így csak hozzávetőlegesen lehet megállapítani, hogy a keddi napon letartóztatott mintegy husz munkással együtt negyven-ötven ember került őrizetbe a keddi eseményekért.

A központi rendőrségen Hategan Simon rendőrkészlet, Stratilescu tábornok hadtestparancsnokhelyettes, dr. Dan Livius vármegyei prefektus, Pop Leontin, a politikai rendőrség főnöke, Pastia vizsgálóbíró és rövid ideig Biriescu Nicolae dr. vezetőügyész a csendőrség parancsnokaival együtt tartottak bizalmas értekezletet, amelyen a belügyminisztériumnak küldendő referátumot fogalmazták meg. Hategan Simon rendőrkészlet a reggeli órákban adott újabb nyilatkozatot, amelyben részletesen foglalkozik a Fötér és a Wesselényi Miklós uccán kirobbanó tüntetéssel.

Mit mond a rendőrkészlet?

Elmondotta a rendőrkészlet, hogy míg a CFR műhelyeknek kiűritése a hatóságok vezetése mellett folyt, a rendőrség által nyilvántartott kommunisták, mintegy hatvanan, erőszakkal behatoltak a Renner-börgyár kapuján és felszólították a munkásságot, hogy csatlakozzanak a vasutasok sztrájkjához. Dr. Farkas Mózes vezérigazgató nem tiltakozott a szimpátia-sztrájk ellen és kijelentette, hogy amennyiben a munkások elhagyják az üzem területét, semmi bántódásuk nem fog történni.

A munkások abbahagyták ugyan a munkát — mondotta a rendőrkészlet — azonban nem csatlakoztak a Fötér felé induló tüntetőkhöz, akik husángokkal és dorongokkal felszerelve, szembe találták magukat az eléjük küldött rendőrcsapatokkal. Egy Cziment nevű ismert kommunista, akit a Renner-börgyár kötelekéből már régen elbocsátottak, fahusánggal négyszer fejbeverte Nemes Ioachim rendőrkészlet, míg a kommunisták egy másik csoportja bántalmazta Pap Pantelimon közrendőrt. Ugyanakkor az állomás téren egy másik csoport verődött össze, mely az Árpád uca felől közelítette meg a Fötér és csatlakoztak a Renner-börgyár felé induló tüntetőkhöz. Ez a csoport rendezte a tüntetést a Ferdinand ut és a Fötér sarkán. Itt a rendőrség tizenegy embert letartóztatott. Egy rendőrgolyótól megsebesült Albert István munkás, akit bekötözése után a rendőrség letartóztatott.

Eljárás indult egy bulvárd lap ellen

Ezután közölte még Hategan Simon rendőrkészlet, hogy az egyik kolozsvári bulvárd lap ellen, mely a tegnapi esti órákban fantasztikus híradásokat tett közzé az eseményekről, az alamtörvény alapján indított eljárást.

A rendőrség kedden este beidézte Mayer Antal nyomdatulajdonost és Bihari Miklós hírlapírókat, akiknek kihallgatása szerdán délelőtt az ügyszéken folytatódott. Egy órákor Gara Akost, a lap technikai szerkesztőjét is kihallgatták, majd Mayert és Garát elbocsátották. Bihari Miklóst kihallgatása után szabadlábra helyezték a késő délutáni órákban.

Nincs ostromállapot

A keddi események után a kolozsvári hatóságok vezetői egyöntetűen jutottak arra az álláspontra, hogy ne kérjék az ostromállapotnak Kolozsvárra való kiterjesztését. Miután Vaida miniszterelnök maga is azon a véleményen van, hogy Kolozsváron csak a végső esetben kell ostromállapotot hirdetni, a statárium veszélye egyelőre elmulott a város felől.

A rendőrség politikai osztálya egyébként az éjszakai őrizetbevételek kapcsán is főként a CFR munkások szakszervezeti vezetőit kutatták. Metiu János és társai azonban nyomtalanul eltűntek a rendőrség elől. Az utánok való nyomozás aluldoan tart.

Tegnap este riadókézszültségbe helyezték a nagyvárad rendőrséget

Oradea-Nagyvárad, február 15. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este dr. Popoviciu Valer nagyvárad rendőrkészlet váratlanul riadókézszültségbe helyezte az egész rendőrséget. Reggel öt óráig tartott a koncentráció, amelynek indító okát egyelőre nem lehet tudni, miután a hatóságok megtagadnak minden felvilágosítást. A detektívek és a rendőrszolgálatok autók robottak egész éjszaka és álmukból verték fel az embereket, a kommunistáknak vezetőket és mindazokat, akiknek valamilyen kapcsolatuk is van a Dolgozók Blokkjával. A hajnali órákban őrizetbe vették: Ulimann Sándor, Gyarmati Miklós, Borsai Géza és Bokis Béla városi tanácsosokat, továbbá dr. Kertész Rezsőt és másokat. Összesen 35 letartóztatást eszközöltek az éjszaka folyamán.

Intézzék el üzleti ügyeit és mulasson ugyanakkor. Ezt a lehetőséget megadja Önnek a bukaresti Grand Hotel, Calea Victoriei 11. az „Aux Galeries Lafayette” nagyáruház mellett. A Grand Hotel a főváros egyetlen szállodája, amely a külföldi nagy szállodák mintájára épült és be van rendezve. Kényelmesen berendezett, tágas, tiszta szobái mellett fürdő, telefon, állandó meleg-hideg vízszolgáltatás minden szobában; elegáns hall-üzletbarátainak fogadtatására, intim szalon barátai számára, valamint különböző szórakozások. A szálloda éttermében Grigoras Dinicu nagynevű zenekara és a Hönigsberg-Seidmann jazz.

Szobaárak 130— lejől kezdve

tek az éjszaka folyamán. A rendőrség megtagadott minden felvilágosítást az előállítások ügyében. Mindössze annyit közölték, hogy a sziguranca belügyminisztériumi rendeletre feloszlatta az összes kommunistá szervezeteiket, így a Dolgozók Blokkját is. A háború ellenes liga működését is betiltották.

A nagyvárad prefektus kijelentette az újságíróknak, hogy az ostromállapot életbeléptetésére nincs szükség, a kommunistá szervezeteinek feloszlátását azonban el kellett rendelnie.

Az orkán feldöntött egy személyvonatot

A vonatvezető meghalt, egy katona és egy munkásasszony életveszélyesen megsebesült

Zágráb, február 15. A tengerparton már napok óta szinte pédátlan orkán dühöng, amely nagy károkat okoz. Az orkán vasárnap Bakar és Krljevo közt halálos vasúti szerencsétlenségnek lett az okozója. A hatalmas szél ledöntötte a vasúti töltésről az egyik személyvonatot, több utas súlyosan megsebesült. Szagadin Ivan vonatvezető pedig olyan szerencsétlenül került a felborult vagon alá, hogy mire a kocsi alól kiszabadították, meghalt. Egy katona és egy munkásasszony szintén életveszélyes sérüléseket szenvedtek és haldokolva szállították őket kórházba. A szerencsétlenségről jelentést tettek a zágrábi vasutigazgatóságnak, amely intézkedett, hogy a vonalat, amelyen egyelőre szünetel a forgalom, felszabadítsák. A felborult szerelvény eltávolítása nagy nehézségekbe ütközik, mert az itéletűd miatt a munkások nem tudnak dolgozni.

A tengerparton újra esik a hó s a hő mérséklelet fagypontra alá szállt le.

Düsseldorf után Dortmundban is felbukkant egy rém

Eddig két áldozatát nyomozta ki a rendőrség az apróhirdetésekkal operáló majomszerű embernek

Berlin, február 15. A dortmundi bűnügyi rendőrség titokzatos tömeggyilkolás után nyomoz. A rejtélyes ügy hátterében egy olyan bűnöző titokzatos személye áll, aki méltó versenytársa Kürtennek, a tavaly kivégzett düsseldorfi rémnek.

Gyanus apróhirdetéseket hívták föl a rendőrség figyelmét erre az emberre. Az utóbbi években sürűn jelentek meg berlini lapokban hirdetések, amelyek szerint Dortmundban házvezetőnőt keresnek. Ha valaki a megadott címre irt, azt a választ kapta, hogy egy bizonyos meghatározott napon a dortmundi pályaudvaron fogja őt a mukaadó várni.

Számos berlini nő utazott le Dortmundba, hogy elfoglalja az állást. A pályaudvaron egy rendkívül züllött külsejű sötétarcú férfi várta őket. A legtöbb nő anynyira megrémült ettől az embertől, akiknek arckifejezése valóságos majomszerű volt, hogy nem ment el vele a munkahelyre.

A titokzatos férfi ilyenkor mindig nagyon erőszakosan lépett fel a nőekkel szemben. Előfordult, hogyha valamelyik nő nem akarta követni, megragadta a karját és olyan erővel mélyesztette be a körmeit husába, hogy a szerencsétlen nők sikoltozva tépték ki magukat kezéből és elmenekültek előle.

A rendőrség eddigi értesülése szerint ennek az embernek két áldozata van.

Az egyik Emma Schneider berlini lány aki tavaly november 28-án utazott Dortmundba. Attól kezdve, hogy Dortmundban a pályaudvarról kilépett az uccára nyoma veszett. Semmi életjelt nem adott magáról, senki sem látta — és a rendőrség most biztosra veszi, hogy a titokzatos hirdető, aki leveleit W. Sch. kezdőbetűkkel írta alá, meggyilkolta. Tavaly áprilisban Dortmund határában egy erdőben holtan találták Schur berlini asszonyt. A vizsgálat megállapította, hogy kéjgyilkosság áldozata lett. Ez az asszony is a titokzatos W. Sch. hirdetésére ment Dortmundba. A dortmundi rendőrség most felhívta az összes német városok rendőrségeit, hogy nézzenek utánna az utóbbi évben eltűnt nők személyi adatainak. Valószínűnek tartják, hogy a dortmundi rémnek még több halálos áldozata is van.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő író a ma asszonyának és vergődő korunknak legizsább problémáit tárgyalja regényében. Ara csak 32 lej. Kaputató az Uj Kelet könyvtárában.

Szinkőr Mozgó

Férjek, ne csaljatok!

Bíró Lajos és Noti Károly filmje Gerda Maurus, Mindszenti Tibor, Adele Sandrock. Rendezte: Székely István.

Carneval bevonulására többször tisztitom, festetem át CZINK-nel ruhaimat

Szigoru ellenőrzés alá helyezik a romániai bankokat és pénzügyintézeteket

Eikészült a bankkereskedelem megrendszabályozásáról szóló törvény]

Bucuresti-Bukarest, február 15. (Az Uj Kelet tud.) Körülbelül három évvel ezelőtt bukkan fel a romániai bankkereskedelem megrendszabályozásának terve. A gondolat Popovici Mihály akkori pénzügyminiszterrel indult ki, aki elfogadtatta a minisztertanáccsal egy vontkozó törvényjavaslat megszavazásának tervét. A javaslat el is készült, de keresztülvitelére a politikai változások következtében nem kerülhetett sor.

Miért húzódtott el a javaslat elkészítése

Az 1931 őszen bekövetkezett bankbukások ismét aktuálissá tették a bankkereskedelem ellenőrzésének kérdését. Argetoi-anu akkori pénzügyminiszter kibányászta a minisztérium irattárából a javaslatot és azt véleményezés végett megküldötte a különböző bankszervezeteknek. Törvény nem lett belőle, mert különböző bizottságok annyira elnyújtották a munkálatokat, hogy időközben a szakértő-kormány megbukott. Az új nemzeti parasztpárti kormányban Popovici Mihály igazságügyminiszteri minőségben is szorgalmazta a törvényt, amelynek előkészítésére bizottságot delegált.

A bizottság új törvénytervezetet dolgozott ki, amely rendkívül fontos és a romániai bankkereskedelem alakulására döntően kiható intézkedéseket tartalmaz. A javaslat állandó ellenőrzés alá helyezi az összes bankműveletekkel foglalkozó egyéni és társas cégeket, részvénytársaságokat és szövetkezeteket. Az ellenőrzést a legfelső banktanács gyakorolja, amelyet a következő tagok alkotnak: a pénzügyminisztérium, valamint az igazságügy és iparügyi minisztériumok egy-egy képviselője, a Banca Nationala egy delegátusa a különböző bankszervezetek öt képviselője és a kereskedelmi és mezőgazdasági kamarák szövetségének egy-egy reprezentánsa. A tanács élén öttagú vezetőség áll, a vezetőségben legalább két bankárnak kell helyet foglalnia. Az ellenőrző tanács költségéhez minden bank- és pénzügyintézet alap és tartaléktőkéjének egy ezrelékével tartozik hozzájárulni.

A kötelező alaptőke
A bankműveletekkel foglalkozó egyéni cégek, valamint közkereseti társaságok legalább husz millió lej alaptőkével kell hogy rendelkezzenek, részvénytársaságok 60 millió lej a kötelező minimális alaptőke a fővárosban. A vidéki bankok és pénzügyintézetek minimális alaptőkéjét esetrel-estrel a legfelső ellenőrzési tanács állapítja meg.

Betéteket csak erre külön felhatalmazott intézetek fogadhatnak el. A betétek összege nem haladhatja meg az alaptőke tizszeresét. A betétek elfogadására feljogosított bankok tartoznak készpénzkötelezettségeik 8-25 százalékát állandóan készpénzben tartani. Ár- és ingatlan-műveletek tilosak kivéve, ha valamely követelés behajtásáról van szó. Az alap és tartaléktőkének legfeljebb 25 százaléka fektethető be értékpapírokba. Az alapítónak nem áll jogukban az alapítástól számított két év alatt a banktól kölcsönt venni. Valamely bank igazgatója (Admi-

nistrátor) nem lehet tagja egy másik bank igazgatósági tanácsának, és nem vezethet bankműveleteket saját számláján.

A bankok ellenőrzése
A bankok és pénzügyintézetek ellenőrzését a legfelső banktanácson kívül felügyelő-

bizottság végzi, amelynek legalább egyik tagja könyvszakértő kell hogy legyen. A részvényesek kisebbsége ha az alaptőkének legalább 10 százalékát képviseli, követelheti egy saját felügyelő bizottsági tag megválasztását. Ha valamely felügyelő tag megválasztását a legfelső ellenőrzési bizottság tag nem teljesíti kötelességét úgy a legfelsőbb banktanács is megvonhatja tőle a megbízást.

A jelenleg fennálló bankok és pénzügyintézetek a törvény megszavazásától számított öt éven belül tartoznak a törvény intézkedéseire alkalmazkodni.

A javaslat, amely bizonyos mértékig a bankok és pénzügyintézetek autonómiájának megszüntetését jelenti, nyilvánvalóan azt célozza, hogy a szigorú ellenőrzés segítségével megakadályozza a betéteseknek és a részvényeseknek a bank vezetői részéről történő kijátszását.

Amerikában letartóztatási parancsot adtak ki Primo de Carnera olasz óriásboxoló ellen

Emberöléssel vádolják a box-sampiont partnere halála miatt

Párizs, február 15. Amerikában letartóztatási parancsot adtak ki Primo Carnera olasz óriásboxoló ellen, akinek legutóbbi ellenfele a mérkőzés közben elszedett ütések következtében kórházba került s néhány napi szenvedés után meghalt. A mérkőzés rendezőit is felelősségre vonni készülnek.

Újabb jelentés szerint a hatóságok Ernie Schaaf haláláért emberölés vádjával

illetik Primo Carnerát. Az olasz óriásboxoló pénteken mérkőzött a híres amerikai nehézsúlyu bajnokkal, akit a 13-ik menetben kiütött. Schaaf a kórházban fejműtét után meghalt. Az orvosok a halál okának agyvérzést állapítottak meg. A rendőrség lefoglalta a meccsnél használt keztyűket s előállította a mérkőzés rendezőit.

Óriási részvét mellett temették el a neunkircheni katasztrófa áldozatait

Papen Neunkirchenben együttműködésre szólította fel a sajtó képviselőit. A német gazdaszövetség bizalmát nyilatkozta Hitlernek

Berlin, február 15. Neunkirchenben általános nagy részvét mellett eltemették a katasztrófa halálos áldozatait. Részt vett a temetésen Paganon a francia, Papen és Seldte a német birodalmi kormány képviselőiben. A francia hadsereg tisztüldöttsége is megadta a végtiszteségát a halálos áldozatoknak. A gyászszertartást dr. Stoldenhoff rajna-vidéki szuperintendens és dr. Mönch trieri püspök celebrálták.

A temetés után von Papen birodalmi alkancellár fogadta a saar-vidéki sajtó képviselőit és előttük sajnálkozásának

adott kifejezést afelett, hogy meghívása ellenére sem jelentek meg a sajtófogadásra a centrum- és a szociáldemokrata sajtóorgánumok képviselői. Az alkancellár ezután ismertette a birodalmi kormány elgondolásait s felhívta az újságírókat, hogy az összesség érdekében az együttműködést szolgálják.

Egyidejű jelentés szerint a birodalmi gazdaszövetség, amelynek szintén része van Schleicher kormányának idő előtti megbuktatásában, bizalmát fejezte ki a Hitler-kormány iránt s biztosította támogatásáról.

NYILTTÉR *)

Nyilatkozat

„Majláth püspök tiltakozó beadványa a gyulafehérvári törvényszékhez” címen az Erdélyi Lapok január 29-ki számában személyemmel kapcsolatban támadó éleli cikk jelent meg, amelyre kénytelen vagyok szintén sajtó útján válaszolni. Minden félreértés elkerülése végett leszögezni tartozom, hogy én a Dimineata című bukaresti lapban semmiféle közleményt nem tettem közre és a Dimineata szerkesztőségét, sem pedig más lapokat cikkek közlésére nem befolyásoltam. A köztem és a gyulafehérvári püspökség, illetőleg gróf Majláth Károly püspök ur közötti pereskedés igazságszolgáltatási fórumok előtt folyik. A személyem elleni támadással kapcsolatban kénytelen vagyok leszögezni, hogy a püspök ur ellen tett feljelentésre évek után kényszerültem, amikor a differenciáink elsimítására megkísérelt összes békéltető tárgyalásaink sikertelennek bizonyultak. Nem akarom, hogy a nekem sem kellemes ügy, amelyet anyagi érdekeim megvédésére, elsősorúlag igazságtalanságok felszámolására tartok folyamatban, kedvezőtlen megvilágításban kerüljön a nyilvánosság elé, mert az igazságos megítélés kizárólag a bírói fórumok előtt folyó per befejezésével lehetséges, amikor — remélem — úgy kényszerhelyzetem, mint az a tény, hogy nem követtem el semmiféle igazságtalanságot, meggyőző erővel kerül a nyilvánosság elé.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

A szilágysági „Mara” autobusz-vállalat

1933 január 5-ől

mindennap kétszer indít járatot az eddigi egy járat helyett

Cuj—Huedin—Clucea—Simleul Silvaniei—Zălau között,

I. járat indul Clujról 8.30 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 12.30 és Zilahra 13.30 órakor. Tasnádra 15.15, Nagykárolyba 16.15 órakor.

II. járat indul Clujról 15.45 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 19.35 és Zilahra 20 órakor.

Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Fűtött új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autobusz állomástól.

NAPRÓL NAPRA

Hessenben betiltották a Mészárszékek Szent Johannája c. darab előadásait, mert a darab előírásai szerint orgonaszó mellett dísznokat ölnék a színpadon s ezzel a vallásos hallgatóságból megbotránkozást váltottak ki.

H. Marcus és E. Sahlgren svéd tudósok a cukorbetegségeknek hipnozissal történő gyógyításával kísérleteznek. A kísérleteket adrenalin és insulin-befecskendezésekkel kapcsolatban végzik. A pácienseknek tiszta vizet fecskendeznek be az injekciós tűvel s azt szuggerálják, hogy gyógyszert juttattak a szervezetbe s figyelik az eredményt. A két tanár eredményt vár a betegek hipnotikus kezelésétől.

Londonban Jeanette Macdonald a Rex-moziban személyesen fellép, énekel és táncol. A filmstár életben csalódást kelt. A közönség meglehetősen hűvösen fogadja.

Willy Farmer svájci vitorlázó repülő visszatért Svájcba Robert Fraeck svájci pilóta motoros gépéhez kapcsolt vitorlázó repülőgépen Milanóból. A határvidék felett dühöngő hatalmas szélrohamok miatt a pilóták elhatározták az ut felbeszakítását s Bellinzonában földre ereszkedtek. A vitorlázó repülőgép ez alkalommal megrongálódott. Willy Farmer néhány órával később beszállt a motorosgépbe és társával együtt simás földet ért Arosaban.

Röbbling burgszínházi igazgató a jövő évi színpadon nem akarja megújítani Remigius Geyling professzor, a színház szcenikai főnökének, a hírneves kosztüm- és díszlettervezőnek szerződését, aki tizenharmadik éve áll a színház szolgálatában.

Párizsban megtartották a hagyományos „bal laqué”. A hölgyek tetőtől talpig belakozva jelentek meg. Még a hajuk is esilgott a lacketól. Feltűnést keltett egy lelkes honleány, aki a trikolor színeire lakkozta be fürtjeit.

Juniusban Londonban szembe fognak kerülni egymással a newyorki és a londoni Crockford's Clubok bridgescapatai. A nagy meccs iránt világszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A londoni Duchess — a Lyric — és a Garrick Theatreban felére csökkentették a belépti jegyek árát. Az előkelő színházak helyárlésállítási nagy feltűnést keltenek, mert a tíz és fél shillinges földszinti helyárlak már tradíciószámba mentek.

A rákkutató tudósok legközelebbi nemzetközi kongresszusa októberben a spanyol fővárosban lesz.

A tábla is felmentette Hatos Floriánt a zsarolás vádjáról

Cluj-Kolozsvár, február 15. A kolozsvári tábla második szekciója előtt szerdán délelőtt tárgyalta a hírhedt Hatos Florian-féle zsarolási bűnügyet. Még élénken emlékeztet az Uj Kelet olvasói előtt az a feljelentési hadjárat, melyet az öreg Hatos Florian indított Iliescu zálogház tulajdonos ellen különböző koholt vádak alapján. Annak idején Hatos felkérte Iliescut a lakásán és felajánlotta neki, hogy egy bizonyos összegért hajlandó abba hagyni a feljelentéseket. Iliescu akkor törbe esalta Hatosot és egy néhány rendőr és tanu jelenlétében adta át a pénzt Hatosnak, akit zsarolás címén nyomban letartóztattak.

A múlt évben került az ügy a kolozsvári törvényszék elé, ahol a védelem kérte a Hatos Florian elmebeli állapotának megvizsgálását. A törvényszék az orvosi szakvélemény alapján beszámíthatatlannak minősítette Hatos Floriánt és felmentette a vád és annak következményei alól. A tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét, de Hatos Florian fellebbezett a semmitőszékhez, hogy őt nem mint beszámíthatatlant mentse föl, hanem azon az alapon, hogy nem áll fenn bűncselekmény.

„Mi ő

Bucuresti- Uj Kelet tud. ni ülésén M fel. A liberál ger cég, mel dak hallatsz it és alaptala boesátott tisz kell készpénz

Madgearu: döntéseit ne Manelescu S Berger cégén képviselőről, elnök közben az állam drá a cégnek a törtölte Berg sorából. (Ori

Papacostea cunak arra hogy nincs o ügyelő, száml ni, hogy 57 t tor boldogítja

Nagy a za párti polemiz veredik Papo lonel a nagy ilést.

Madgearu szol ezután vényjavaslath sokra. Az ell töl vezette o szerűségből t tot, amit az akart kihasz dig mi fentar háztartásban.

Egy hang: Madgearu: kal szavaztuk

Madgearu: tunk helyezni fellármázták a viselőt ki aka

A köztisztvi riomok szerin nak meg: közhadügy 25 szö lék, pénzügy 7.46 százalé, és földművelés tárcáknál és a szesen 9.23 százalégot és hadügyet és olyan formán cákat, pedig e ki a tisztviselő tani, hogy ma sek, mint a h boru után 45.00 eből 30.000-et a riumnál. Egy tisztviselő-kar tunk frissiten tele voltak sz értő tisztviselő zett jogok resp nek kell szemé maznia és elke mig a szükség állítani.

Önök azt is embert nyugdí lyére saját m állapítottam, h díjazás történt. 1928-tól és ezen díjas jogait is ták, hogy óriá tunk utóbbiak sen fantasztiku

A „Zsidó” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalom: Rabbí Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papírosra nyomott példányok

ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg felőletes bekl-dése mellett is az Uj Kelet könyvsz-tályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

„Mi összeszorított fogakkal vezettük be az ostromállapotot“

Megszavazta a kamara a tisztviselői fizetések le szállítását

A liberális párt és a többség állandó összetűzése között, viharos atmoszférában védte meg Madgearu a leszállítási javaslatot. Lupu és Robu ismét összeszóvalkoztak

Bucuresti-Bukarest, február 14. (Az Uj Kelet tud.) A kamara kedd délutáni ülésén Manolescu Strunga szóval fel. A liberális képviselő szerint a Berger cég, mely ellen az elmúlt ülésen vádak hallatszottak, rendesen fizette adóit és alaptalanul vádolták meg. Egy elboacsott tisztviselő vádaskodásait nem kell készpénzre venni.

Mi van a Berger-céggel?

Madgearu: A pénzügyi bizottság döntéseit nem tekintjük szentírásnak, de Manolescu Strunga hiába emelt szót a Berger cégért, mert tudja a liberális képviselő, hogy mint szenátusi alelnök közbenjárt annak idején, hogy az állam drágább áron vegye át ennek a cégnek a munkáját. Ő mindenesetre törölte Bergert az állam szállítóinak sorából. (Óriási zaj.)

Papacostea liberális D. R. Ioanitecunak arra a minapi kijelentésére, hogy nincs olyan sok közigazgatási felügyelő, számadatokkal kívánja igazolni, hogy 57 utazó közigazgatási inspektor boldogítja az országot.

Nagy a zaj. Capatneanu kormányparti polemikát, majd szóváltásba keveredik Papacostevá, az elnöklő Pop Ionel a nagy zajban felfüggeszti az ülést.

Agitálni akar az ellenzék

Madgearu pénzügyminiszter válasza után a fizetésleszállítási törvényjavaslatban elhangzott felszólalásokra. Az ellenzék választási érdekektől vezette opponált. A kormány könyvszerűségről terjesztette be a javaslatot amit az ellenzék agitációs célokra akart kihasználni a kormány ellen. Pedig mi fentartjuk a rendet az államháztartásban.

Összeszorított fogakkal...

Egy hang: Ostromállapottal! Madgearu: Mi összeszorított fogakkal szavaztuk meg az ostromállapotot.

Madgearu: 1930-ban B) listára akarunk helyezni 2500 tisztviselőt, mire önfellármázták a világot, hogy 50.000 tisztviselőt ki akarunk dobni.

A köztisztviselők az egyes minisztériumok szerint a következőképpen oszlanak meg: közoktatásügyi 32 százalék, a hadügy 25 százalék, a belügy 12 százalék, pénzügy 7.60 százalék, igazságügy 7.46 százalék, közlekedésügy, egészségügy és földművelésügyi, valamint a külügyi tárcáknál és a miniszterelnökségnél összesen 9.23 százalék. A közoktatásügyet, hadügyet és igazságügyet nem lehet olyan formán leépíteni, mint a többi tárcákat, pedig e három minisztérium teszi ki a tisztviselők zömét. Be tudom bizonyítani, hogy ma is magasabbak a fizetések, mint a háboru előtt voltak. A háboru után 45.000 tisztviselőt neveztünk ki, ebből 30.000-et a közoktatásügyi minisztériumnál. Egy megnagyobodott ország tisztviselő-karáról van szó, amit fel akarunk frissíteni, mert a minisztériumok tele voltak szakképzetlen és hozzá nem értő tisztviselőkkel. Önök toluzzák a szerzett jogok respektálását. Ma a miniszternek kell személyesen mindent megfogalmaznia és elkészítenie, 20 napig tartott, míg a szükséges adatokat össze tudtam állítani.

A magyar nyugdíjasok

Önök azt is mondták, hogy 20.000 embert nyugdíjaztunk és ennek a helyére saját embereinket ültettük. Megállapítottam, hogy összesen 7763 nyugdíjazás történt, a mi kormányunk alatt 1928-tól és ezenkívül 2734 magyar nyugdíjas jogait ismertük el. Azt mondták, hogy óriási összegeket fordítottunk utóbbiaknak kifizetésére, egyenesen fantasztikus számokról beszéltek.

Hegedüs Nándor: 6 milliárdot emlegettek, aminek a negyedrésze sem igaz

Kitör a botrány

Titeanu liberális közbeszól. Madgearu: Amikor önök ilyen eszközökhöz nyulnak, akkor ki kell jelentenem, hogy aljas rágalmakkal szembe szállunk és azokat visszautasítjuk.

Pokoli zaj tör ki erre, a liberálisok verik a padokat, különösen Xeni kiáltó sértő szavakat Madgearu felé.

Madgearu: Amióta ön belépett a liberális pártba, magává vette annak balkáni mentalitását. (Percekig tartó óriási zaj.) A liberálisok nem engedik szóhoz jutni a pénzügyminisztert.

Vaida miniszterelnök kér szót és a következőket mondja: Figyelmeztetem önöket, hogy sorozatos botrányokkal szemben a megfelelő eszközökhöz fogunk nyulni.

Hatalmas zaj „Abszurd az egész kormány”

Tatarescu: Ostromállapot a parlamentben?

Vaida: Engedjem meg Tatarescu ur, én nem beszéltem ilyen abszurdumról.

Tatarescu: Abszurd az egész kor-

many! Vaida: Lám, a történelem megbosz szolja magát. Ép Tatarescu volt az, aki idehozta a csendőrséget. Önöknek mint komoly ellenzéknek lojális támogatásban kellene részesíteniök e nehéz időkben a kormányt. De önök nem tudják levétköztetni a metódusaikat, mert attól félnek, hogy mi alkalmazzuk majd azokat.

Costinescu liberális: Nincs meg hozzá a bátorságuk. (Óriási zaj.)

Vaida: Mi csak megkönnyítjük az utánunk következő kormány helyzetét. Hálátlan szerepet töltünk be és önök ahelyett, hogy hálával viseltetnének, az ellenkezőjét teszik. Mögöttünk állanak a nagy tömegek, a mi együttműködésünk nélkül sohasem fognak tudni dolgozni. (Hosszantartó taps.)

Lupu: Én mindenesetre élvezem, hogy Dinu Bratianu, ez a komoly ember, olyan fiatalos tüzzel vesz részt a botrányban, de ez talán mégsem jelenti azt, hogy helyeselném. A kormánypartnak nem lehet leterrorizálnia a 30 liberális, akiknek viszont a pénzügyminiszter adataival szemben nem ilyen érveket kell szembehelyezniök. Meg lehet azokat komoly argumentumokkal is cáfolni. Madgearu ur se le-

Lemondott Andrei alminiszter?

Bucuresti-Bukarest, február 14. Politikai körökben hire járt, hogy Petre Andrei közoktatásügyi alminiszter lemondott, lemondásának oka, hogy a közoktatási tárcánál túlnyújt redukciókat eszközöltek, amelyek a román kul-

turára végzetesek lehetnek. Az Adeverul kérdést intézett Petre Andreihez, aki nem erősítette meg a hírt, de nem is cáfolta. Az államtitkár ma tárgyalni fog ebben a kérdésben a miniszterelnökkel.

Erdélyben hajtották végre a legirgalmatlanabbul az adósokat

Az igazságügyminisztérium most tette köze statisztikáját a kényszervégrehajtásokról

Bucuresti-Bukarest, február 15. (Az Uj Kelet tud.) Az igazságügyminisztérium statisztikai hivatala érdekes kimutatást készített el, amely az ingatlanokra kifizetett árverések számát és százalékarányát ismerteti. A statisztika szerint 1929-től 1932-ig bezárolag 22 ezer 841 árverést tüztek ki ingatlanokra. 1929-ben 5686-ot, 1930-ban 6737-et, 1931-ben 7742-öt és 1932-ben 2674-et. A statisztika eszerint 1931-ig az árverések fokozatos emelkedését mutatja, míg 1932-ben hirtelen 231 százalékkal kisebb volt a kifizetett árverések száma. Ez az esés a konverziós törvénynek tulajdonítható és annak, hogy 1932-ben az ingatlanok kényszerárlejtését felfüggesztették.

A statisztika kimutatja, hogy az árlejtések országreszenként a következőképpen oszlottak meg:

- 1929-ben: Régi királyság 3106, Beszarábia 234, Erdély 1981, Bukovina 267.
 - 1930-ban: Regát 3582, Beszarábia 325, Erdély 2508, Bukovina 322.
 - 1931-ben: Regát 3742, Beszarábia 360, Erdély 3361, Bukovina 279.
 - 1932-ben: Regát 1525, Beszarábia 329, Erdély 684, Bukovina 186.
- Százlékarány szerint a következőképpen oszlik meg a kimutatás:
- Regát 63.80 százalék, Beszarábia 5.40, Erdély 37.50, Bukovina 4.70.
- Az árverések száma tehát a Regátban volt a legnagyobb, utána jön Erdély és Bánát, végül Beszarábia és Bukovina. 22.841 árverésre tüzött ingatlan közül

eladtak 7909 ingatlant, ami az összes árverések 34.50 százalékát képezi. Százalék arányban a végrehajtott árveréseknél Erdély vezet, ahol a végrehajtások 60 százalékát fogantatosították, ezután következnek a Regát 34.60, Beszarábia 3.20 és Bukovina 2.20 százalékkal. Az 1929-1932-ben a hitelezők száma 7909 volt, míg követeléseik 2 milliárd 876 millió 615 ezer 538 lejt tettek ki. Évek szerint:

- 1929-ben: 2107 hitelező 806 millió 97 ezer 691 lejjel; 1930-ban: 2453 hitelező 884 millió 266 ezer 915 lejjel; 1931-ben: 2618 hitelező 771 millió 771 ezer 98 lejjel; 1932-ben: 731 hitelező 414 millió 479 ezer 794 lejjel.
- A hitelezők száma legnagyobb Erdélyben, ahol három év alatt számuk 4743 volt és az összeg 958 millió 577 ezer 997 lejt tett ki, míg a Regátban 2733 hitelező volt 1 milliárd 821 millió 900 ezer 324 lejjel.

Ez azt jelenti, hogy Erdélyben többnyire a kisadósokat hajtották végre, míg a Regátban a nagyobb ingatlanulajdonosokat.

Raktárunkon lévő zsidótárgy könyveket olcsón kiárusítjuk:
Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 “
Joel Alajchem: Legett nemeselek — 10 “

gyen olyan agresszív és érzékeny. Madgearu: Ez erkölcsi kérdés!

Robu fogja be a száját!

Amikor Lupu lemegy a szószékről, ismét Robuval találkozunk, aki valami sértőt kiált feléje. mire Lupu magából kikelve mondja:

Fogja be a száját, mit keres maga itt?

A botrány csak nehezen ül el. Madgearu folytatva beszédét, ismerteti azokat az indokokat, amelyek a fizetésleszállítást szükségessé teszik. Arra a kérdésre, hogy az új költségvetésben fennmarad-e ez a redukció, majd a parlament fogja megadni a választ.

Megszavazzák a javaslatot

A pénzügyminiszter beszéde után a kamara általánosságban megszavazta a javaslatot, majd áttért a részletes vitára.

A 3 szakasznál Toni, a tanítók és tanárok nevében kifogásolja, hogy a tisztteket és bírókat kivesszük a redukció alól. Ne csináljanak privilégiumokat. Ha ennek a két kategóriának a fizetését is redukálják, úgy a leszállítási kulcs az összes kategóriákra nézve alacsonyabb lesz.

Madgearu Toninak válaszolva hangsúlyozza, hogy az oktatói kar mai fizetése 25-szöröse a békebelinek, míg a bírák ma a békebeli illetményeiknek csak a 15-szörösét kapják.

Dr. Lupu immorálisnak mondja, hogy külön privilégizált osztályokat kreálnak. A kormányban szüksége van az ostromállapotra és ezért nem nyul a tiszték fizetéséhez.

Vaida: miniszterelnök: Ma, amikor a nemzetközi és a belső helyzet olyan súlyos, a hadsereg méltányosabb elbárást érdemel, mint valaha, mert súlyos feladatokat ró rá a kötelességteljesítés. Kéri a kamarát, vesse el Toni indítványát.

Hanes tanár kormányparti csatlakozik Toni javaslatához. Felkéri a pénzügyi bizottság tagjait, akik a vitában osztották ezt az álláspontot, hogy itt a plénumban is szavazzanak Toni mellett. A kamara ezután letárgyalja a többi pontot is.

Ma a szakaszonkénti szavazásra kerül sor.

Felhívás

Az Országos Zsidó Párt elüji vezető sége felhívja a város résztvevőit és iparosait arra, hogy a február hó 18-án tartandó tanácsrag választáson teljes számban résztvegyenek és támogassák a Párt és a Sfatul jelöltjét, Rózsa Mór kereskedőt, aki közéleti működésével méltán érdemelte ki a kereskedő iparos társadalom bizalmát.

Ép ezért váltsa ki minden zsidó kereskedő és iparos társadalom bizalmát. Ilyet a Kereskedelmi és Iparkamara 9-es számú szobájában adnak ki az arra jogosítottnak.

Vigyék magukkal párttagjaink vagy az iparendélyüket, vagy cégjegyzési igazolványukat s így kiváltva a legitimációt tartsák erkölcsi kötelességüknek, hogy a február 18-ki választáson részt vegyenek.

A Párt súlyt helyez arra, hogy amidőn a Kereskedelmi és Iparkamara kell a tanácsragját megválassza, hogy olyan kereskedő kerüljön a városi tanácsba, aki ismeri a serelemlenket és aki a kereskedelmi és ipari érdekekért küzdeni fog.

Ne legyen senki a zsidó kereskedők és iparosok között, aki a jelen felhívásunkat közönyösen, nemtörődömséggel fogadná.

A pártvezetőség elvárja, hogy minden kereskedő és iparos teljesíteni fogja a kötelességét.

Huszonkétmillió dollárt állítottak be az amerikai költségvetésbe százezer fiatal munkanélküli foglalkoztatására. Párizsból jelentik: A Chicago Tribune európai kiadásának washingtoni jelentése közli, hogy a szenátus 22 millió dolláros új tételt állított be az amerikai hadügyi költségvetésbe, amelynek az a rendelkezése, hogy katonai táborokban százezer fiatal munkanélkülit foglalkoztatni lehessen. Ez első eset, hogy az Egyesült Államok az államkincstár terhére burkolt munkanélküli segélyt folyósít.

Akik az excsászárért és az excsászárból élnek...

Ujságíró-kereskedők, hűséges alattvalók és két doornai csendőr szórakoztató históriája

Doorn, február 15. Képzelnék el egy kicsi városkát, amelynek egész tévé kenysége annak tulajdonítható, hogy a sors néhány száz csendes polgár és paraszt közé dobott egy embert. Doornban mindenki az excsászárért és különösen az excsászárból él. Az excsászár, akinek szilhetje meg-megjele nek néha a „császári kastély” ablakában. Mert azt előre kell bocsátani, hogy a császár minden népszerűsége mellett sem „kompromittálja” magát a doornai arisztokráciával és igen hűvösen visel kedik a halandókkal szemben, akik né hány lépésre élnek tőle.

Lecke a demokráciából

Az extrónörökös már kevésbé büszke. Sétái alkalmával nem egyszer megállítja ismerőseit a kis doornai utcákon s néhány percig elbeszélget velük. Ahogy a doornai ironikusan megjegyzik, leckét vez a demokratikus viselkedésből...

A császári család tagjai nem hagyják el a kastélyt anélkül, hogy ezt azonnal meg ne tudná a néhány tucat „ujságíró”, akik Doornban élnek. Vajjon ki hitte volna, hogy az amerikai lapok állandó tudósítói tartanak ebben a csendes, szomorú és valamikor elhagyott faluban. Nagy számban élnek itt az ujságírók és várják, hogy történjen valami. Bemegyek például egy ujságárus bódéba. A hollandus kereskedő elmondja, hogy az ujságterjesztésén kívül bab, butorlakk és színes gombok eladásával is foglalkozik. Aztán hozzáteszi:

„Ujságíró is vagyok”

— No meg ujságíró is vagyok...
— Csakugyan? És melyik lapnál? —
kérdelem csodálkozva.
— A Newyork Timesnél.
— No és kedves kollega ur, hány cikket küld havonta lapjának?

— Egyet sem, — feleli kissé zavartan. De ha a császár elhagyja Doorn, én leszek az első, aki ezt megtudom. Azonnal megtávirtozom és ezért ezer dollár honoráriumot fogok kapni.
— Vagyis az excsászár felügyeletével van megbízva...!

— Ó, nemcsak én, — hangzik a válasz. A szemben levő virágkereskedő egy másik amerikai lap tudósítója. A mérsáros az angol sajtó szolgálatában áll. A könyvkereskedő viszont egy párizsi lapot tudósít...

Az alattvalók

Az ügy kétségtelenül szórakoztató, de semmi ahhoz képest, ami az „udvarnál” vár az ujságírókra. Ha az ember átéli a Hoffmarsallamát küszöbét, egy előszoba felébe jut, az asztalon két regiszter van felfektetve. A regiszterekben a látogatók aláírásai és kérései. Erdemes néhányszor ideiktatni azokból a hűségnyilatkozatokból, amelyekkel jó német alattvalók II. Vilmost elhalmozzák. Ime:

„Fiatal német leány vagyok, nagy hazafi és csak egyet szeretnék: adjon nekem, drága jó császár, egy fényképet az aláírásával. Lene Franck tizenöt éves.”

Egy vörös ceruzával írott kereszt jelzi, hogy a drága jó császár megadta hazafias alattvalójának a kért tárgyat.

A legkomikusabb azonban egy Gerth Rozarius nevű művész kérése, amely így hangzik:

„Felső! Ön nagyon gazdag, tegyen egy alapítványt a német színészek javára, mert jaj, nagy szegénységben élnek. Gerth Rusarius német színész.”

Emitt azonban hiányzik a kérés szőlől a vörös kereszt. Ugy látszik, hogy Gerth Rosarius doornai zárandokutja eredménytelen maradt.

Amit Hagerth nem tud

Van itt egy érdekes aláírás is. Leroy községi jegyző és felesége Chateau-Thierryből. Semmi több. Kár. Mert egy chateau-thierryi jegyző igazán mondhatott volna valami érdekeset a német császárról.

Az utolsó lapon a következő felírás: „Felszabadított hazánkért és dicsőségese császárnkért — életünket és halálunkat.

Reinhold Hagerth első éves orvostanhallgató.

Hagerth ugylátszik öt-hat éves volt akkor amidőn II. Vilmos egy diaktüntetés alkalmával betelefont Berlin katonai parancsnokának:

„Remélem, hogy néhány tucat az aszfalton marad közülük.”

„Haza, Nagynémetország, Szabadság, császár, Feltámadás, Győzelem, — ezek a szavak térnek vissza az összes bejegy zésekben. Egy októberi látogató Heilal kezdű üdvözlését. De a látogató ezen felül semilyen célzást nem tesz Hitlerre: mindössze azt kéri, hogy a császár fogadja hódolatjelzés üdvözlését egy hívének, aki Heinrich Kartner névre hallgat és foglalkozására nézve tisztviselő.

A két csendőr

A jövő történése kelemesen fog elszórakozni eme érdekes kollektív látván. S hogy a humornál maradjunk,

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház itthon. Ma, csütörtökön este a nagyszerű Vaszary-vigjátékkal, a Jó házból való urilánnyal kezd meg ismét a színtársulat sorozatos előadásait. Pénteken a páratlan sikerű Irja hadnagy kerül színre hetedszer. Szombaton este pedig a kitérő Szenes-perettnek, a Weekendnek lesz a premierje. Vasárnap este megismétlik a Weekend előadását.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtökön este 9 órakor: Jó házból való urilány. (Vaszary János nagyszerű vigjáték-ujdonsága negyedszer. Sorozatszám: 48.)

Pénteken este 9 órakor: Irja hadnagy. (A szezon legnagyobb prózai sikere hetedszer. Sorozatszám: 49.)

Szombaton este 9 órakor: Weekend. (Operett-ujdonság először. Sorozatszám: 50.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Ezerjő. (Operett-ujdonság. Rendkívül olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 51.)

Vasárnap d. u. 6-kor: Irja hadnagy. (Nyolcadszor. Sorozatszám: 52.)

Vasárnap este 9 órakor: Weekend. (Operett-ujdonság 2-odszor. Sorsz. 53.)

Az Opera műsora

Szerda, február 15.: Lammermoor-i Lucia.

Péntek, február 17.: Szünet.

Vasárnap, február 19 (délután): A madarász.

CORSO-MOZGO műsora

Szenvedély. Főszerepben Lupe Velez, a legjobb sztár.

Spanyol Járvány Idejen a

Panflavin
BAYER
pasztillák megóvják a fertőzést!

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, február 14.

Bukarest, 19.30: Opera.
Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Házikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés. Időjárás. 2.45: Hírek. 4: Novella. — 4.45: Potnos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Grammofohangv. 6: Cholnoky J. előadása. 6.30: Cigányzene. 7.15: Készül a film. Helyszíni közz. egy filmgyárból. 8: Mandits szalonzenekar. 8.45: Pontos időjelzés, időjárás. 9: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 10.30: Jazz. 11.30: Cigányzene.
Bécs, 20: Népszerű hangv.
Berlin, 21: Tarka est.
Langenberg, 22.30: Esti és tánczene.
Stuttgart, 19.30: Nyitányok és áriák.
Varsó, 22.15: Tánczene.
Milánó, 19.30: Grammofo. — 20.20: Opera.
Róma, 20.45: Szimf. hangv.
Prága, 21.30: Hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas- tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő, Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

A cluj-monostori imaház keres április 1-re egy előimádkozót, aki a sameszpenzbeszedő, esetleg tanítói teendőket is vállalja. Jelentkezni Schächternél, Malom ucca 12.

Eladó jól jövedelmező családi ház a Györgyfalvi uton. Értekezni Kossuth L. u. 37. alatt.

Vashordók hitelesítéséhez jelzótáblát, mérlegjavítást és őrmenték-készítést vállal Jacob Grünwald fémpáruzem Cluj, C. Decebal 23.

Nagyvállalat keres perfect román, magyar, német levelezőt. Ajánlatokat „Gyorsírás” jellegre Rudolf Mossehoz Cluj, kérünk.

Ha RUHÁIT OLCSÓN és izlésesen akarja elkészíttetni, okvetlen keresse fel az Óvár, Karolina tér 1. sz. (emelet ajtó 10.) varrodát.

Kelengyék készítése, függöny és ágyterítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézmunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej (házhoz szállítva is) kapható Schwartz Ignácénál Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7.

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tüzével és mélységével, mint Joseph Roth „HioB” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel!

ROYAL-MOZGO műsora

(Parkamara új palotájában)
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma, csütörtökön: Maricza grófnő. Kálmán Imre világhírű operettje. Fősz.: Dorothea Wieck, Hubert Marischka, Szöke Szakáll, Veres Ernő, Horváth N. és cigányzenekara.

SELECT-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szűzek a máglyán. Csak felnőtteknek! Brigitte Helm legújabb nagyszerű drámája, a többi főszerepben: Gustav Diessl, Jessiv Vihrog. Műsoron kívül legújabb hangos heti hira- adó.

URANIA-MOZGO műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Ó... vagy senki. Rendkívül pikáns vigjáték. Főszerepben: Herman Thimig, Lisolette Schaak, Jakob Tiedtke. Műsoron kívül legújabb hangos heti hira- dó.

Színhör-Mozgo műsora

Csütörtöktől 3, 5, 7-kor: Férjek, ne csaljátok! Biró Lajos és Női Károly filmje. A főszerepben: Oscar Sima, Gerda Maurus, Mindszenty Tibor, Adele Sandrock. Rendezte: Székely István.

Purimi egyfelvonásosok

Solem Alejchem, Szabó Imre, L. Kobrin Minden egyfelvonásos jogdíjjal együtt 150-200 lej. Jiddisből fordított 3 felvonásosok jogdíjjal 300 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Ganz Abrahamné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyv- osztályánál

Ara 180 lei

Ma Zsuffit házak Kálmán Imre sz

„Mar slágerék. (Sz Hej cigány.

— Milliomos colók tetején. Ma newyorki lap egész sereg szerezpel lakásá nek különleges yorki városi ugyanis a fel csak a házmes időben több m a felhőkarcóló be lakását, me lik. Az első H ötlete volt, ho járt tul, hogy be magát és engedélyt. Azó dáját. Számos felső emeletén zett milliomo függő kerteke a milliomosok Egyes téli fü nok és pávák fred Smithnek jelöltnek is e van a lakása. saját karikatu ságokból vago

— Zsidó üd egy prágai m A lapok nagy egy többszörö ről. A milliom akarja szervez Hir szerint leg első propagand

PROF. DR. JA: A Perlot zott szájapola guak és méltó ben elterjedje magának, il mert én is al szítmények fo dályozzák és gyors terjedé

— Sulyos várható az U ból jelentik: a munkanélkü vetség számita jában tizenké szákszervezeté aránya a telje káról 25.5 szá az arányszámb legsulyosabb szövetség elm sulyosabb mu ha a munkaid desen heti har

Ujjáéled, Ovomaltine.

— Kéthóna kutya megfiat lentik: Egy a miatt interpell gol alsóházban kényszermunka Thomas Lewi mert hamisan életkorát. Az ben a hat hó adómentesek. tyát kapott. gény ember és akart kutyaad kes hatóságna tyája csak 4 nok alapos és alkalommal n lent Lewis lak tyát, állatorvo így azután kí öreg. Hamis es elé a szerenes végül is kéthó itelt. A szigor tett és Stanley interpellációra jentette, hogy ha lehet, amne számára.

HIREK

Ma, csütörtökön:
Zsúfolt házak előtt, óriási sikerrel fut Kálmán Imre világhírű németül beszélő operettje:

„Marica grófnő”

slágerek. (Szép város Kolozsvár... Hej cigány... stb. Royal-Mozgóban.

— Milliomas házmesterek a felhőkarcolók tetején. Londonból jelentik: Egy newyorki lap leleplezi, hogy Newyorkban egész sereg milliomas, mint házmester szerepel lakásának bejelentő lapján. Ennek különleges oka van. Egy régi newyorki városi rendelkezés értelmében ugyanis a felhőkarcoló üzemeltetőknek csak a házmesterek lakhatnak. Az utóbbi időben több milliomas fejébe vette, hogy a felhőkarcolók legfelső emeletén rendezze be lakását, mert onnan szép kilátás nyílik. Az első Henry Doherty volt és az ő ötlete volt, hogy a hatóságok eszén úgy járt tul, hogy mint házmester jelentette be magát és így megkapta a lakhatási engedélyt. Azóta igen sokan követik példáját. Számos newyorki felhőkarcoló legfelső emeletén vannak pazarul berendezett milliomas lakások. Tetőtérásokat függő kerket rendeznek be maguknak a milliomasok a felhőkarcolók tetején. Egyes téli függőkertekben eleven fácskák és pávák emelik a szép hatást. Alfred Smithnek, az egykori amerikai elnök jelöltnek is egy felhőkarcoló legfetején van a lakása. Tizenkét szobájának falait saját karikatúrái borítják, melyeket újságokból vágott ki.

— Zsidó üdvhadserget akar szervezni egy prágai milliomas. Prágából jelentik: A lapok nagy cikkeiben számolnak be egy többszörös prágai milliomas tervéről. A milliomas amerikai mintára meg akarja szervezni a zsidó üdvhadserget. Hir szerint legközelebb már sor kerül az első propagandagyűlésre.

PROF. DR. HÖNTZ KÁLMÁN IRJÁ: A Perlott néven forgalomba hozott szájpótlási készítmények elsőrangúak és méltók arra, hogy széles körben elterjedjenek. Aki használja az csak magának, illetve fogainak használatára, mert én is aláírom, hogy a Perlott-készítmények fogszuifogás-kifejlesztését megakadályozzák és a már kifejlődött fogszuifogás terjedését megátolják.

— Sulyos munkanélküli katasztrófa várható az U. S. A.-ban. Washingtonból jelentik: A Egyesült Államokban a munkanélküliek száma a munkásszervezetek számítására szerint ez év januárjában tizenkétfélszáz emelkedett. A szakszervezetekben a munkanélküliek aránya a teljes taglétszám 24.9 százaléka körül 25.5 százalékára emelkedett. Ezt az arányszámot tekintik minden idők legsúlyosabb munkanélküliségének. A szövetség elnöke szerint még sokkal súlyosabb munkakatasztrófa várható, ha a munkaidőt nem szállítják le rövideken heti harminc órára.

Ujjáled, ha rendszeres tápláléka: Ovomaltine.

— Kéthónapi kényszermunka egy kutya megfiatalításáért. Londonból jelentik: Egy angol bíró furcsa ítélete miatt interpelláltak a napokban az angol alsóházban. Ez a bíró kéthónapi kényszermunkára ítélte egy Samuel Thomas Lewis nevű munkanélkülit, mert hamisan vallotta be kutyájának életkorát. Az angol törvények értelmében a hat hónapnál fiatalabb kutyák adómentesek. Lewis egy 8 hónapos kutyát kapott, de miután nagyon szegény ember és öt gyermeke van, nem akart kutyadót fizetni. Ezért az illetékes hatóság azt vallotta, hogy kutyája csak 4 hónapos. A kutyahivatalnok alapos és szigorú ember volt, egy alkalommal meglepetésszerűen megjelent Lewis lakásában, megnézte a kutyát, állatorvossal megvizsgáltatta és így aztán kiderült, hogy a kutya öreg. Hamis eskü címén került bíróság elé a szerencsétlen Lewis, akit a bíró végül is kéthónapi kényszermunkára ítélte. A szigorú ítélet felháborodást keltett és Stanley belügyi államtitkár az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy utánajár a dolognak és ha lehet, amesztiát eszközöl ki Lewis számára.

Danzigot lassan elfoglalják a lengyelek

Titkos lengyel helyőrség a német szabad államban

Bécs, február 15. Danzig egészen különös közjogi helyzethez jutott a versaillesi békekötésben. Danzig ez a sok évszázad óta teljesen német város, a békeszerződés parancsára elszakadt a német birodalomtól és a Népszövetség védnöksége alatt szabad állam lett. A Népszövetség intézkedésére egy állandó népszövetségi főbiztos tartózkodik Danzigban, aki a lengyel állammal egyetértésben köteles ellátni a szabad állam külpolitikájának és a békeszerződés paragrafusai szerint Lengyelország köteles gondoskodni arról, hogy Danzigot semmiféle idegen állam ne fenyegetse és hogy Danzig gazdasági fejlődése zavartalanul legyen.

Lengyelország ennek a kötelezettségnek úgy tett eleget, hogy Danzig szomszédságában sokszáz millió befektetéssel Gdingenből új kikötőt fejlesztett ki, amely olyan erős konkurenciát támaszt Danzignak, hogy a danzigi kikötő teljesen visszafejlődik és Gdingen a lengyel állam protektorátusa mellett lassan tönkre teszi Danzig egész kereskedelmét. A gazdasági védelem helyett a legkiméletlenebb gazdasági harc

dul és ezzel párhuzamosan Lengyelország lassan ellengyelesíti Danzigot, mert különböző privilégiumokat követel a lengyelek részére magában a szabadállamban és amint most egy humoros tévedés folytán kiderült, titokban lengyel helyőrséget is állított fel a szabad államban, amihez semmiféle joga nem volt.

A varsói hadügyminisztérium elfeledkezett arról, hogy Danzig nem tartozik a lengyel államhoz és a hadügyminisztérium bizalmas utasítást adott a danzigi polgármestereknek, amelyben figyelmezteti arra, hogy minden katona köteles embernek jelentkeznie kell a danzigi helyőrség parancsnokánál, hogy mozgósítás idején a helyőrség parancsnoka rendelkezni tudjon felettük. Ebből a bizalmas értesítésből azután megtudta a danzigi polgármester is, hogy Danzigban lengyel helyőrség van. A leleplező aktát természetesen áttették a népszövetségi főbiztoshoz, aki bizonyára a Népszövetség elé terjeszti, amely azután elsüllyeszti. A Népszövetség nem szereti, ha leleplezik — a tehetetlenségét.

— Letartóztatták a bécsi Burgtheater hőszerelemét. Bécsből jelentik: A bécsi rendőrségben feljelentést tettek a Burgtheater egyik legnépszerűbb és legkiválóbb színésze ellen, hogy fiatal gimnázista lányokat megrontott. A színész a súlyos váddal kapcsolatban kijelenti, hogy a vád beteges fantáziájú leányok agyéréme. Az egyik leánygimnáziumban a lányok között „művészpartoló” egyesület alakult, amely az említett színész nevét vette fel a címébe. A lányok hódoló és szerelmes levelekkel árasztották el a művészt, érintkezésebe léptek vele, otthonában felkeresték és autogramot kértek tőle és néhány lány, hogy a többinek keserűséget okozzon, azt mesélte barátjainak, hogy a művésszel közeli kapcsolatai vannak. A színész szerint ez az alapja a súlyos vádnak, anélkül, hogy ebből bármi is igaz lenne.

Rendes bélműködését az Artin dragée biztosítja.

— Botrány a színházban. Párizsból jelentik: Párizs legelőkelőbb színházában a Comedie Francaiseben lármás tüntetést rendeztek a leghíresebb francia színész — Cecile Sorel ellen. A művésznő elleneségei, amikor Sorel kisasszony megjelent a színpadon, hatalmas lármát csaptak és petárdákat robbantottak fel. Végül is a rendőrségnek kellett a lármázókat eltávolítani és az előadás rövid kényszerzűnet után tovább folytatódott.

Régi p. tróleumlámpáját olcsón átálakítjuk
Atadd n. lámpára 125 gyertyaerejű izorófényre
nyel automatikusan, zaj, szag és korom nélkül ég.

Ataddin
Bucuresti, Str. Regala 11.
Cluj, Str. Neculcea 2.
Timisoara,
Str. I. C. Bratianu 8.

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszereket olcsón átálakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

— A Marica grófnő: a nagy operett sláger filmen! A Royal tegnap mutatta be Kálmán Imre operettjét, a nálunk színpadról jólismert bájos zeneművet: a Marica grófnőt, amelyben annak idején Karácsonyi Ili és Tolnai Andor legszebb sikereiket aratták. A film az ő gazdag lehetőségeivel, hatalmas perspektíváival egy egész uradalom bemutatásával, pompás kastélyával sokkal természetesebben hat, mint a színpad diszletvilága. A szereplők pedig úgy játszanak, úgy énekelnek, mintha rájuk szabták volna a darabot. Most látjuk, mennyi humor, ötlet és zenei szépség, mennyi feszültség van ebben az operettben. A bécsiek dédelgetett bonvivánja Hubert Marischka, a kintinó filmsztár Dorothea Wieck, Verebes Ernő és Szőke Szakáll játszik a fobb szerepeket. Hubert Marischka kintinó kondicóban énekel, hangja briliáns, játéka csupa erő és finomság. Nem csoda, ha a színpadot minden előadásnál megtölti a közönség, amely a limonádés operettek után művészetet kap.

— Egy amerikai állam kormányzója elrendelte a pénzüzetek és trósztok pénztárainak nyolc napra való bezárását. Detroitból jelentik: Michigan állam kormányzója a fenyegető pénzügyi katasztrófa elkerülésére elrendelte a pénzüzetek és trósztok pénztárainak 8 napi zárva tartását.

NATHA
INFLUENZA, GRIPPE ELLEN VÉD
ANACOT
Fertőtleníti a szájat, torkot.

— Március hetedikén felszabadul a jugoszláv-német kereskedelmi szerződésben leköttöt öt márkás tojásvám. Berlinből jelentik: Március 7-én felszabadul a jugoszláv-német kereskedelmi szerződésben leköttöt 5 márkás tojásvám. A birodalmi kormány a lapok értesülései szerint 30 márkás autonóm vámot fog életbe léptetni az importszállítmányok minden métermázsájára.

Egy modern asszony szíve. A Nobel-díj nyertes Sinclair Lewis legújabb hatalmas regénye, a női sors és az örök asszonyi élet hatalmas éposza, cca 500 oldal, fehér papíron, diszvásonkötésben 144 lej mindenütt, vagy Lepage nál Cluj. Kérje az Athenaeum szenczióik jegyzékét.

Megalakult Maramarosszigeten a Gemilez-Cheszed pénztár. Lengyelországi mintára erdélyiserte egymás után alakult meg a Gemilez-Cheszed pénztárak. Ennek az intézménynek különösen napjainkban nagy a hordereje, mert egy ilyen pénztár sokszáz kis egzisztencia számára nyújt új hiteleshetőséget. Maramarosszigeten a napokban alakult meg a Gemilez-Cheszed pénztár, dr. Sternberger Aladár, a Maramarosi Kishitelbank elnök-igazgatójának a kezdeményezéséből. A szigeti Gemilez-Cheszed pénztár a Fundation erdélyi inspektorátusa által meghatározott alapszabályok szerint kezdi meg működését. Ezek szerint az igényelhető hitelösszeg maximálisan háromszor lej, kamat és kölcsönmentesen, egyévi terminusra, váltófedeztetre. Az alakuló gyűlésen a résztvevők tekintélyes összeget jegyeztek le a pénztár javára, egyben a Fundation erdélyi Inspektorátusa is magáévá tette az ügyet, úgy hogy a jelek szerint a pénztár február végén megkezdheti működését, mely elé várakozással tekint sokszáz kis egzisztencia Maramarosszigeten. Az alakuló gyűlésen a szigeti Gemilez-Cheszed pénztár vezetősége meg lett választva a következőkből: Elnök: Szuk Mihály, társelnök: Kiszelnik Elias, alelnökök: Mendelovits Antal és Herstik Miksa, igazgatói tagok: Glanczmann Adolf, Stauber Herman, Vizner Manó, Jakabovits Ferenc Weisz Izidor, dr. Sternberger Aladár, Rosner Dávid, dr. Barna Fülöp, Glück Izidor Klein J. Simon és Roóz Salamon, felügyelőbizottság: Várnai Jenő, Boros Samu, Lieber Misu, póttagok: Frenkel Armin, Fischer Ede és Stöckel Márton.

Az új bélyeg, illeték és adótörvény magyar fordítása megjelent

Fordította és jegyzetekkel ellátta: Ifj. dr. Borgida Lajos ügyvéd, Satu-Mare. Kiadta Boros A. Satu-Mare. Ára 20 lej. Nélkülszövegű jogászoknak, részvény-társaságoknak, vállalatoknak, kereskedőknek, iparosoknak és mindenkinek. Kapható: Lepage nál, vagy a kiadónál vidékre bérmentesen 24 lej beküldés ellenében.

— Frazer követi Mac Garah-t a Nemzetközi Fizetések Bankja elnöki székében. Bazelből jelentik: Mac Garah-t eddigi helyettese, Frazer követi a Nemzetközi Fizetések Bankja elnöki székében. Az elnök, akinek megbízatása májusban lejár, visszatér Amerikába s elfoglalja igazgatói állását az International Chase newyorki intézetnél.

— Monte Mussolini, Rómából jelentik: Több lap azt az eszmét vetette fel, hogy a Vezuvot Monte Mussolini névre kereszteljük át.

— Riport. Dr. Gara Ernő, a kintinó tollu újságíró „Riport” címmel lapot indított, amely újszerű kiállításával, friss hangjával, érdekes tartalmával magasan emelkedik az e fajta nyomdai termékek halmaza fölé. Tizenöt szenczióit ad olvasóinak a Riport: lázas napjaink igaz tükrét. Nagy szelhamasokról és kicsiny alómaradottokról, lakat mögött ülőkről és szabadon futkosókról referál, kulturánk fonákságait, közéletünk tévelygéseit tálalja föl szenczióisan és nagyon tehetségesen. A Riport egy száma 10 lej és minden kioszkban és trafikban kapható.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangozva dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevethető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

3—7 meghülés évenként — okvetlenül szükséges? Amerikai megfigyelések szerint majdnem minden ember évenként háromszor meghül. Eltekintve a sok kellemetlen órától, nagyon gyakran veszélyes megbetegedéseket is jelentenek, mint pld. a náthaláz, amely egy egyszerű meghülésből keletkezik. Kétségtelen, hogy a kórokozónak a szervezetbe való behatolását a gyulladáson nyálkahártyák segítik elő. Szükséges-e, hogy az ember beteg legyen, amikor meg van a lehetősége magát a betegségtől megvédeni. Megelőzni a betegséget, mindig könnyebb mint gyógyítani. Védekezésen a kórokozó csiráktól, fertőtlenítsa a száj- és garatüreget — amelyen keresztül a baktériumok a szervezetbe hatolnak — a kellemes ízű és biztos hatása Panflavin-pasztillával.

Magyar Színház
Csütörtök este 9-kor:
Jó hazból való urilány
Vaszyar János vigjátéka
Péntek este 9-kor:
Irja hadnagy
Hetedszer!

Paleologue: Három diplomata. Az Athenaeum memoársorozatának legújabb kötete Chateaubriandról, Talleyrandról, Metternichről, a világtörténet legérdekesebb három figurájáról mai szemmel, a mai idők tanúságaival. 54 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage nál.

Pályázat
A lipovai neolog izr hitközség az üresedésben levő rabbiállásra pályázatot hirdet. Javadalmazás 3500 lej, 4 szoba konyhás lakás, fűtés, világítás, államsegély, valamint 32 hold föld hozzá. Csakis fiatalabb koru pályázók nyújtsák be okmányokkal kellően felszerelt pályázatukat a lipovai neolog izr. hitközség elnökségéhez.
Izr. Hitközség Lipova.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ismét sztrájkba lépett a bukaresti vasuti műhelyek 4000 munkása

A sztrájkot az robbantotta ki, hogy a katonai ügyészség letartóztatta a két hét előtt lezajlott sztrájk vezetőit. Éhségstrájkba léptek a Jasiban letartóztatott kommunisták. A háboruellenes liga miatt házkutatást rendeztek egy kisenevi egyetemi tanár lakásán

Bucuresti-Bukarest, február 15. (Az Uj Kelet tud.) Alig sikerült a kolozsvári műhelymunkások megmozdulását leszerelnie és a fővárosban ismét fenyegető formában robbant ki a CFR műhelyek munkásainak csak néhány nappal ezelőtt lecsillapított elégedetlensége. Az ostrom-állapot kihirdetése után a bukaresti katonai ügyészség ismeretesen elrendelte az összes kommunista és szélsőbaloldali szervezetek feloszlátását, ami meg is történt. Ezzel kapcsolatban letartóztatásokat foganatosított a katonai ügyészség

és a letartóztatásokat az elmúlt éjszaka kiterjesztette azokra a kommunista vasuti műhelymunkásokra is, akikben a legutóbbi műhelysztrájk előidézőit gyanították.

Többek között letartóztatták Pogatzoi munkást is, aki a két hét előtti sztrájk alkalmával

a Mirto közlekedésiügyi miniszterrel tárgyaló munkásdelegáció vezetője volt.

és akinek intervenciója folytán a munkásság követeléseit annak idején a miniszter aprobálta is.

Sztrájkbalépnek a CFR munkások

A letartóztatás híre nagy megrökönyődéssel vették ma reggel tudomásul a műhelyekben gyülekező munkások. Azonnal küldöttséget menesztettek Atanaziu mérnökhöz, a műhelyek igazgatójához, akitől felvilágosítást akartak kérni az éjszakai letartóztatásokra vonatkozólag. A mérnök nem volt hajlandó fogadni a munkás küldöttséget és küzente, hogy csak törvényes munkás delegátusokkal áll szóba. Az elutasításra válaszképpen a műhely közel négyezer munkása azonnal leállította a munkát

A sztrájkolóok őrszemeket állítottak az üzemek bejáratához és megakadályozták a dolgozni akaró társaikat abban, hogy felvegyék a munkát. Emiatt a sztrájkoló és nemsztrájkoló munkások között sorozatos incidensek játszódtak le.

A munkások elutasítják a katonai ügyészt

Délben féltizenkettőkor a sztrájkoló munkások a műhely hatalmas udvarán gyűltek össze. Hotinianu alezredes, királyi biztos, a második hadtest bíróságának katonai ügyésze megjelent a munkások között és felhívta őket, hogy vegyék fel a munkát, mert

a sztrájk folytatása esetén a katonaság kénytelen lesz erővel megszorító rendszabályokhoz nyulni.

A munkások elutasító választ adtak a katonai ügyész felhívására.

Iorgulescu tábornok, a második hadtest helyettesparancsnoka a délelőtti folyamán hosszas megbeszélést folytatott Cezar Mereuta mérnökkel, a CFR delegált vezérigazgatójával, akitől felvilágosítást kért a műhelymunkások újabb megmozdulására vonatkozólag. A CFR vezérigazgatósága a katonai hatóságokkal karöltve energikus intézkedéseket foganatosított a rend fenntartása érdekében.

A katonai ügyészség utasítására a következő kommunista munkásokat tartóztatták le a délelőtti folyamán: Toncea Otin, Petre George, Bucurescu Nicolae, Bărăny Hugó, Naum Florea, Sandru Ovidiu, Baltuziu Constantiu, Vasile Ionescu, Jon Notiza és Misu Grigoriu.

Délben félegykor a sztrájkoló munkások ismét összegyűltek a műhely udvarán, ahol a sztrájk vezetői buzdító beszédeket intéztek hozzájuk.

Jasi, február 15. A katonai ügyészség rendelete Jasiiban letartóztatott 32 kommunista közül 12-en éhségstrájkba kezdtek. Az éhségstrájkolóok között vannak

Jenia Barnaschie és Freister Suzanna diáklányok is, akik

annyira legyöngültek, hogy kórházba kellett szállítani őket.

A letartóztatottakat átadták a hadbíró-ságnak, amely az ostromállapotról szóló törvény alapján fog ítélni fölöttük.

Kisenev, február 15. A kisenevi rendőrség házkutatást rendezett Constantinescu

jasi egyetemi tanár lakásán. A professzor a háboruellenes liga vezetője, a ligát a katonai hatóságok rendelkezése ismeretesen feloszlatták. Pan Halipa táviratot intézett a belügyminisztériumhoz és az igazságügy minisztériumhoz, rámutatva arra, hogy a háboruellenes liga törvényesen működött és a Constantinescu tanár lakásán rendezett házkutatás teljesen indokolatlan volt.

Letartóztatták Meller Rózsit

Bécs, február 15. Az ügyészség a várható bűnösség súlyosságára való tekintettel s amiatt, hogy szökésétől tartani kell,

elrendelte Meller Rózsit őrizetbevételét. Az író nő letartóztatását már foganatosították.

A diktatura ellen!

Dalmáciában a diktatura megbuktatására irányuló nagyarányú összeesküvésnek jötték nyomára. Sebenico dalmat város polgármesterét, számos intellektuelt és parasztot tartóztattak le

Belgrad, február 15. Sebenico dalmat város polgármesterét egy tekintélyes ügyvédet, száz vidéki parasztot és tíz ifjúsági vezetőt összeesküvés gyanúja miatt letartóztattak.

Egyidejűleg Dalmácia több városában

házkutatásokat foganatosítottak, mert a hatóságok a fennálló rend bukását célzó nagyarányú összeesküvésnek jutottak nyomára. A rendőrség nagymennyiségű fegyvert és bombát foglalt le. Számos letartóztatás történt.

Peru és Columbia között megkezdődött a nyílt háboru

Bombavető repülőgépek elsüllyesztettek egy columbiai ágyunaszdot

London, február 15. Newyorkon át érkezett jelentés közli, hogy Peru és Columbia között megindultak az ellenségeskedések. A határvidéken, az Amazon folyón perui bombavető repülőgépek bombát vetettek és elsüllyesztettek egy columbiai ágyunaszdot.

A columbiai Bogotában a hir óriási konsternációt keltett. Hatalmas tömegek vonultak ki az utcákra s követelték a Peru elleni háboru nyombani megindítását.

Magyarország március elsejére felmondja a magyar-román clearing egyezményt

Február végén kezdődnek az új tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, február 15. (Az Uj Kelet tud.) Magyarország március elsejére felmondta a román-magyar kereskedelmi clearing egyezményt. A magyar kormány ezt a lépését azzal indokolja, hogy meg kell vizsgálnia, miszerint a román-magyar kereskedelmi szerződés megfelel-e a mai árusere szempontjából vagy új tárgyalásokat kell felvenni és teljes mértékben átstrukturálni a belső áruvédelem politikáját.

A magyar-román szerződés felmondása izgalmat keltett kereskedői körökben, de már a hónap végén fel fogják venni az új tárgyalásokat és remélhető, hogy március elsejéig létrejöhet az új megállapodás a két állam között.

Bucuresti-Bukarest, február 15. A földművelésügyi minisztérium elkészítette a mezőgazdasági megszervezésére vonatkozó törvényjavaslatát, amelynek 200 paragrafusa van. A törvény megalkotja a felsőbb mezőgazdasági tanácsot és racionalizálja a termelést.

Egy szervezeti egyezmény megalkotásáról tárgyalt a kanton államok külügyminisztereinek értekezlete

Genf, február 15. A kanton államok külügyminiszterei tegnap folytatták decemberi belgrádi konferenciájukat. Az értekezleten Jetics jugoszláv külügyminiszter elnökelt. Napirenden volt egy szervezeti egyezmény megalkotása, melynek politikai pontozatait végleges formába öntötték. A konferencia ma az egyezmény gazdasági részét tárgyalja le.

A legrövidebb időn belül hadbírósság elé állítják a „Héttartomány” hadihajó legénységét

Hága, február 15. A Héttartomány cirkáló lázadó legénysége elleni vizsgálatot Jávában a legrövidebb időn belül befejezik s a zendülőket hadbírósság elé állítják. Elkülönítve fogja ugyancsak hadbírósság tárgyalni a cirkáló tisztjeinek bűnperét is, akiket azzal vádolnak, hogy kötelességüket hanyagul teljesítették.

A francia szenátus módosításokat eszközöl a kamara által megszavazott pénzügyi javaslatokon

Párizs, február 15. A francia szenátus ülésén Jeanneney elnökelt. Lamoureux költségvetési miniszter beterjesztette a márciusra szóló douzieme provisoire-t és a kamara által megszavazott pénzügyi javaslatokat. A szenátus bizottsága megkezdte a javaslatok vitáját. Valószínűnek tartják, hogy a szenátus plénuma módosításokat fog eszközölni a kamara által már elfogadott pénzügyi szanalási javaslatokon.

— Az elrabolt amerikai bankár felesége rádió útján tudatta a rablókkal, hogy megfizeti a követelt váltásdíjat. Párizsból jelentik: A coloradói Denverben elrabolt Boetcher amerikai bankár felesége rádió útján megkísérelte a rablókkal tudatni, hogy hajlandó férjéért a váltásdíjat megfizetni. A rendőri nyomozás eddig semminő eredményre sem vezetett. A rablók áldozatukkal még mindig ismeretlen helyen tartózkodnak. A nyomozást tovább folytatják a hegyvidéken is, de nem sok kilátás van arra, hogy eredményt lehessen produkálni.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsovár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket megáldozó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára finom papíron nyomva füzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg elozetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Nyomdaanyagot

duerschus, quadrát cimrást is nagy mennyiségben keresünk megvételre

Cim a kiadóban

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, Telefon 9.77.

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-925

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 110, n. évre 600, egész földre: Havonta félre: 6, egész detések díjazat KELET az zsidóság egyet keink utánnya rás megjelölés

Tiszta vize

Nagyon rossz ellene szegült amely parlamet vetelt a grivita ben.

Az nem szen komplexuma az előtt van.

Hiszzen az ig den egyes es sohasem volna gálóbizottságn

A kamara te sulyos vádat képviselő.

Azzal vádolta agent provok szította a zava

Ilyen sulyos teri padról eg intezni.

A kormányba ben is — tiszt háriba.

Kampóske történelen

Amióta Hitle oktatásügy is

Erre kis pé gimnázium tan ban a latin ko zása céljából a tot kell csinár

„Mindeki tu ségeink már háborura kész

geket kötöttek, és valósággal Németség szág. Sok és katonája van,

ják egész Euró keznek a néme egyébként már

le fogják igaz kapzsik és ke ha Európa ös

ellen szövetkez den a többi n

hogy a többi n den igaz, a megüzenték ne

Igy leegyszer zsenge ifjúság ményeit és igy

lomben. Meg k metországa ne

kizárólag gene iskolai profess egynek látszik.

Ez is meg

A világ híva ság kuruzslói

Az újabb a munkanélkülie

kedése azt biz lenlegi politiká

kenyeret nem megeknek, an mányoznak.”

Még mindig dig kivételes i

letőleg szeret megoldani nem

A problémák delmesek, mint

ság, a bűnös r télyek paranss

sággá átváltoz

A hangulat, részében végső

Minél fogva a lanok.

A beigért bo Hitler frázisok általa elbutito

franciák külpo bánják az addó

kosság feszült

Közben azon lisszák mögött, eddig csak sejt sértetlen arány bontakozik ki.